

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

DCIDOB 63-64. **Catalunya i la cooperació al desenvolupament.**

Introducció.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament

La Cooperació al Desenvolupament ja no és una desconeguda per a la societat catalana, és un fenomen que s'ha estès per tot l'entramat social i que abasta moltes i diferents manifestacions; un fenomen col·lectiu que pretén –si més no– aportar respostes: esbrinar el perquè un terç de la població del planeta té mancades les expectatives d'una existència plena. Han passat els temps en què semblava que, únicament, des de certs àmbits es podia demanar públicament justícia i solidaritat. Catalunya i el conjunt de l'Estat han avançat en drets polítics i socials. La democràcia s'ha consolidat i hem passat de ser receptors a emissors d'ajuda al desenvolupament.

Avui la societat civil i les institucions no ignoren la necessitat de donar resposta als interrogants que qüestionen els valors més bàsics d'humanitat, i entenen que la solidaritat no pot reduir-se a un gest de bona voluntat, sinó que es planteja com una forma d'afrontar la realitat i buscar camins de transformació amb millors perspectives de futur. La ciutadania ha començat a moure's, i les iniciatives més vistoses –que no són sempre les més eficaces– reben una certa atenció dels mitjans de comunicació. Mentre, d'altres, més callades però constants, han aconseguit amb tenacitat consolidar l'experiència dia a dia, encabint-se en el cor de la ciutadania i fent-se un lloc en les institucions.

El present número de la revista vol donar a conèixer les diferents maneres d'entendre i fer cooperació que han sorgit a Catalunya. Malgrat els esforços que s'estan realitzant, des de diversos sectors, encara no existeix una informació sistematitzada de cadascuna de les activitats i per això les dades que aportem no tenen l'ambició de ser exhaustives, però sí aspiren a reflectir un ventall el més ampli possible. Amb això es pretén contribuir a la millora del coneixement entre les persones que participen des de Catalunya en el projecte d'activitats per a la cooperació al desenvolupament, fomentar la col·laboració i enfortir la idea d'un esforç comú.

Després d'oferir un esbós de quan i com s'ha anat introduint el concepte de cooperació al desenvolupament en la societat catalana, aquest monogràfic tracta de la cooperació institucional, exercida per la Generalitat de Catalunya i diversos ajuntaments catalans, i la no governamental, representada per la Federació Catalana d'ONGD. Així mateix, es dona una visió de com diversos sectors de la societat, tals com l'universitari, l'empresarial, el docent, el confessional i el dels mitjans de comunicació, entenen i apliquen la cooperació al desenvolupament.

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

La cultura de la cooperació a la societat catalana.
Josep Ribera i Anna Ayuso

La cultura de la cooperació a la societat catalana

Josep Ribera* i Anna Ayuso**

La majoria de la població de Catalunya es va iniciar en el món de la cooperació per al desenvolupament fa només uns 10 anys, quan aquest fenomen va adquirir més ressonància pública. No obstant això, determinats sectors de la societat ja havien acumulat en aquell moment una experiència que els va permetre transmetre una reflexió madura, una vegada les condicions polítiques i socials del país van ésser propícies. L'àrdua labor de disseminació d'una cultura de la cooperació que aconseguís implicar un ampli espectre social ja ha començat a recollir resultats i, avui, ens trobem amb un ciutadà mitjanament conscient de la situació de desigualtat entre rics i pobres, que assumeix la necessitat de trobar vies per a reequilibrar aquesta relació. Tot aquest procés va germinar i s'ha anat gestant d'acord amb l'evolució de la societat dins la qual s'ha anat desenvolupant.

Els orígens i els pioners

Amb l'afirmació de la seva idiosincràcia nacional i la reivindicació de les seves institucions pròpies, la societat catalana es va esforçar per mantenir una esfera privada autònoma, al marge de l'Administració pública centralitzadora que havia impulsat el règim autoritari franquista. Al mateix temps que enfortia el teixit social, aquesta actitud va alimentar una sensibilitat cap al context internacional que la va permeabilitzar al discurs dominant sobre les teories del desenvolupament, base de l'actual sistema de Cooperació Internacional. El dinamisme polític que durant els anys cinquanta i seixanta va provocar el procés de descolonització a altres països,

no va poder desenvolupar-se lliurement a l'Estat espanyol, però els sectors més oberts de l'Església catòlica van saber compatibilitzar les noves directrius emanades del Concili Vaticà II, el qual propugnava una vinculació i una dinamització més grans de la base comunitària i parroquial, amb una dimensió internacional lligada a l'activitat missionera. Així, des de diferents diòcesis (Barcelona, Girona, Vic, etc.) i ordes religiosos (jesuïtes, escolapis, caputxins, clarretians, carmelites, etc.) es va impulsar l'enviament de cooperants religiosos i

Avui, ens trobem amb un ciutadà mitjanament conscient de la situació de desigualtat entre rics i pobres, que assumeix la necessitat de trobar vies per a reequilibrar aquesta relació

laics cap a l'Amèrica Llatina, l'Àfrica i l'Índia.

La Companyia de Jesús va crear el 1956 el Secretariat de Missions i Propaganda que va evolucionar fins a convertir-se en l'agència de cooperació Intermón, la qual es va constituir com a fundació el 1986. La campanya contra la fam iniciada el 1960 per Acció Catò-

lica, en la seva branca femenina, va adquirir el 1978 plena personalitat jurídica amb el nom de Mans Unides. El 1963 es va crear Agermanament, sorgida d'un moviment que tractava de reconvertir el missionerisme en cooperació i intercanvi entre els pobles. Un any més tard es va posar en marxa la cooperativa Cooperació i Desenvolupament (CODES) amb la finalitat de servir de secretaria tècnica als projectes que estaven portant a terme, amb dues seccions CODESCAM (Camerun) i CODESXIL (Xile). El novembre del 1968 la Conferència episcopal espanyola va crear la Comissió General de Justícia i Pau, amb la finalitat de promoure i defensar els Drets Humans.

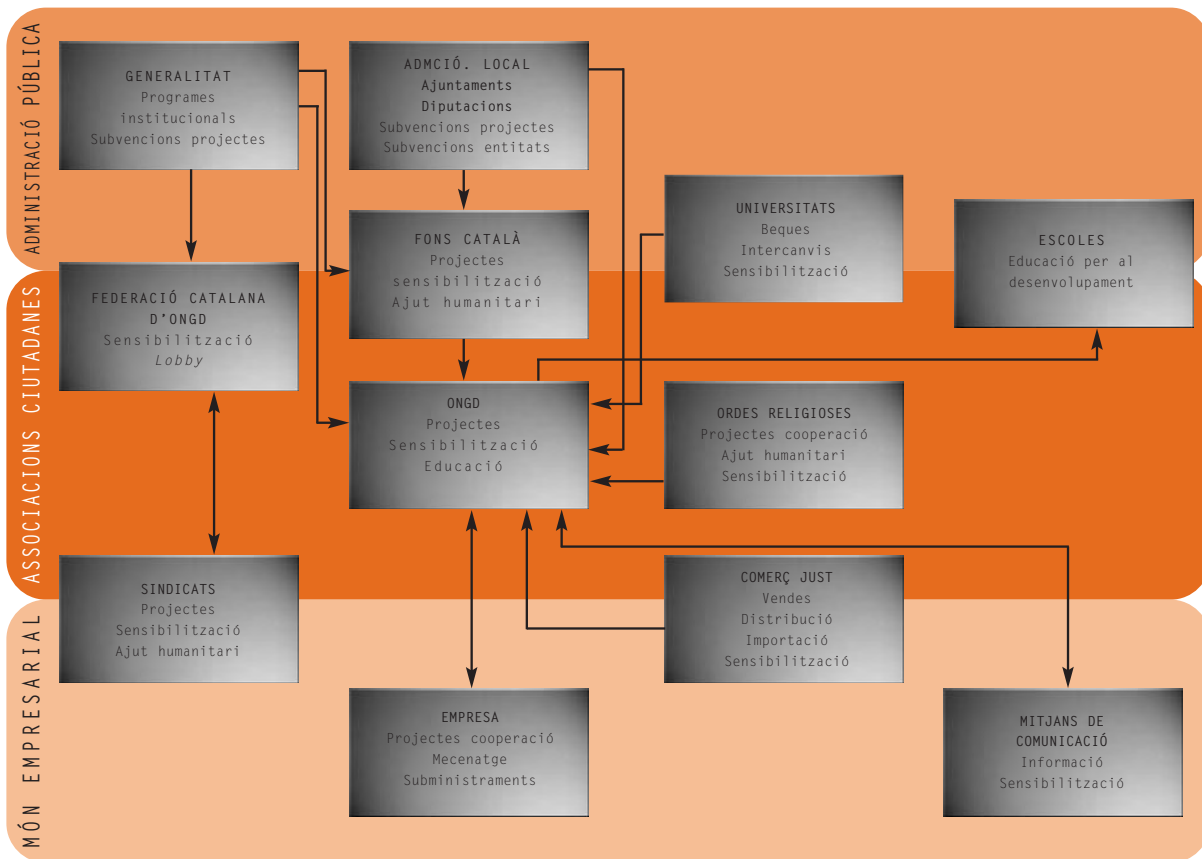
La participació tant de laics com de sacerdots en totes aquestes iniciatives va posar de manifest la seva vocació de transcendir cap a una major sensibilització de la ciutadania a favor de la justícia social. Per això, la revista *Agermanament* va servir d'instrument de comunicació i difusió entre els diversos sectors preocupats per la problemàtica del desenvolupament. No obstant això, a causa de les restriccions de l'associacionisme de l'època, només van poder sorgir algunes organitzacions vinculades a moviments internacionals que oferissin certa confiança al règim. El 1962 es va constituir a Barcelona l'Associació d'Amics de les Nacions Unides i, un any més tard, va néixer a la mateixa ciutat la branca espanyola de Medicus Mundi, només dos mesos després de què un congrés celebrat a Aquisgrà decidís constituir Medicus Mundi Internacional, amb la finalitat de col·laborar amb projectes sanitaris.

A finals dels anys seixanta hi havia persones experimentades que participaven en el debat que es va plantejar en el conjunt de les organitzacions no governamentals per al desenvolupament (ONGD) a escala internacional; l'avaluació del seu treball els va fer constatar que mal-

* Director de la Fundació CIDOB.

** Coordinadora de l'Àrea de Cooperació al Desenvolupament de la Fundació CIDOB.

Actors de la cooperació catalana

Elaboració Fundació CIDOB

grat la satisfacció d'haver contribuït a millorar les condicions de vida d'alguns grups de persones, els projectes no

Les enquestes d'opinió mostren un ampli consens social a favor de la cooperació amb els PVD i aquest és un fenomen en auge en el nostre país. No obstant això, es viuen moments difícils en l'esfera internacional

podien per si mateixos eradicar el volum de circumstàncies que abocaven una bona part de la humanitat a la pobresa,

i que per actuar sobre les causes del subdesenvolupament havien d'incidir sobre el conjunt de les forces i els interessos que desequilibraven les relacions entre països pobres i rics. En bona part recollien el discurs tercermundista del Moviment dels No Alineats, a través del qual els països en vies de desenvolupament (PVD) van voler establir un diàleg Nord/Sud que afrontés canvis estructurals en l'economia internacional, negant la validesa de les teories desenvolupacionistes dels anys seixanta.

En tots els països hi va haver un replegament general dels cooperants, els quals van retornar al seu lloc d'origen per iniciar una labor de sensibilització que propiciés l'acció política en favor dels canvis necessaris. Seguint aquesta línia, el 1973 es va inaugurar el Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona (CIDOB) amb la voluntat d'oferir un servei a la societat i a les administracions que ajudés a vincular la nostra realitat amb la d'altres pobles a través de la informació, l'estudi i la investigació. Durant aquesta mateixa època van sorgir els Comitès de Solidaritat que, amb manifesta voluntat política, donaven suport a causes relacionades amb el respecte al dret col·lectiu dels pobles i els moviments d'allibe-

rament (Vietnam, Sàhara, etc.). A partir d'aquest moment, en plena transició democràtica i en un clima d'eufòria es van multiplicar els comitès de suport a la població d'Amèrica Llatina la qual patia règims totalitaris i repressius (Xile, Argentina, Amèrica Central, etc.). Aquests moviments es van aglutinar entorn de la Lliga Internacional dels Drets i l'Alliberament dels Pobles, nascuda el desembre del 1977, després d'una conferència convocada a Alger amb el patrocini de Lelio Basso.

La revolució sandinista a Nicaragua del 1979 va coincidir amb les primeres eleccions municipals al nostre país. Això va afavorir un moviment de solidaritat que es concretà en la celebració de nombrosos agermanaments entre poblacions catalanes i nicaragüenques. L'acció conjunta d'institucions i ciutadania en l'establiment de llaços estables fou decisiva per arrelar un sentiment col·lectiu de solidaritat de major abast.

La construcció d'un moviment social

El 1981, Justícia i Pau, en col·laboració amb administracions locals, va

llançar la primera campanya de sensibilització sobre el 0,7%, arribant a aconseguir 200.000 signatures. La bona acollida de la mateixa va animar el secretari general de l'organització, amb el suport de mitja dotzena d'ajuntaments, a proposar la creació d'una agència catalana de cooperació que reunís totes les institucions públiques i privades. Des de finals del 1983 es van iniciar les primeres reunions, el resultat de les quals fou la constitució d'una associació informal destinada a reunir els escassos recursos que diverses localitats assignaven a la cooperació. Al mateix temps es va fer una crida a la Generalitat, que fou declinada, per tal que assumís la presidència de l'associació. Aleshores es va iniciar una campanya de difusió entre les corporacions locals fins que, i després de superar les reserves d'algunes ONGD receloses d'una possible competència deslleial del fons que podria acaparar tot el finançament d'origen públic, la població de Salt va acollir l'assemblea constituent del Fons Català el juliol de 1986. L'objectiu era concentrar i enfortir els esforços que dedicava l'administració local a cooperació, col·laborant amb altres institucions públiques o privades.

Aprofitant la campanya electoral per al Parlament de Catalunya de 1986, es va mobilitzar una plataforma cívica que aconseguí l'aprovació d'una primera partida exigua destinada a cooperació en els pressupostos de la Generalitat de Catalunya. Durant la primavera del 1988, més de 40 entitats van participar en la campanya *Catalunya Solidària*, impulsada pel Consell d'Europa, que tenia la finalitat d'ajudar a establir un major diàleg entre la població catalana i els PVD. Gràcies a aquest treball conjunt es va aconseguir que la Generalitat augmentés el pressupost de cooperació de 14 a 100 milions de pessetes i l'èxit els portà a plantejar-se l'oportunitat de crear una Federació Catalana d'ONGD. Finalment, aquesta va néixer el juliol del 1989

amb 17 membres fundadors i, malgrat que la seva activitat fou escassa fins a èpoques més recents, ja aglutina 60 entitats i va reforçant la seva capacitat representativa davant les institucions i l'opinió pública. En representació del col·lectiu, cinc membres de la Federació participen al Consell Assessor de Cooperació –òrgan consultiu que va posar en marxa la Generalitat el juliol de 1995. Al mateix temps, la veu de la Federació s'escolta a la Comissió de Cooperació del Parlament.

Bases per a una cultura de la cooperació per al desenvolupament

Durant els últims 10 anys, la base social receptiva als temes relacionats amb la cooperació s'ha multiplicat. El nombre d'entitats dedicades específicament a la cooperació s'ha disparat i altres col·lectius, anteriorment aliens al tema, han pres iniciatives al respecte: sindicats, universitats, associacions de veïns, empreses, col·legis professionals, centres culturals, etc. S'ha de reconèixer la gran labor de sensibilització que van realitzar els pioners, exemplificada per la repercussió de la campanya del 0,7% el 1994, però altres factors també van contribuir a aquesta gran popularitat: la gran difusió que a través dels mitjans de comunicació van obtenir les grans tragèdies, des d'Etiòpia el 1985 fins les més recents de Rwanda, ex-Iugoslàvia i Zaire, que van calar en l'opinió pública. Tampoc són aliens al fenomen l'important creixement econòmic d'Espanya, després de la seva adhesió a la Comunitat Europea, i l'augment de fons públics destinats a la cooperació a què tenen accés les entitats ciutadanes.

Les enquestes d'opinió mostren un ampli consens social a favor de la coo-

peració amb els PVD i que aquest és un fenomen en auge en el nostre país, no obstant això, el panorama no és tan encoratjador com sembla. La cooperació per al desenvolupament viu moments difícils en l'esfera internacional. La crisi econòmica escanya els pressupostos i serveix d'excusa per a qüestionar la validesa d'unes pràctiques que després de 40 anys no han aconseguit reduir el nombre de víctimes de la pobresa. També alguns sectors de la població pensen que hi ha greus problemes interns més urgents per resoldre i veuen amb recel l'augment d'organitzacions que col·lecten fons per a la cooperació. Aquesta preocupació ha afectat el propi col·lectiu d'ONGD, dins el qual s'ha pogut observar algunes reaccions corporativistes davant noves incorporacions. Les últimes catàstrofes humanitàries han mobilitzat la població, però han deixat una sensació d'impotència davant la magnitud del desastre, fet que comporta un perill de paràlisi.

Per a combatre-la, la via més segura és aconseguir assumir la vinculació entre el model de desenvolupament que vivim i la desigualtat d'oportunitats. Modificar les actuals estructures de l'economia internacional exigeix la complicitat d'una majoria social que exigeixi el compromís de les seves institucions en la defensa d'un benestar general per a tota la humanitat. Les accions individuals han d'estar emmarcades en un projecte comú, per manca del qual resulten insuficients o inútils. En aquests moments és important buscar camins de convergència entre tots els actors socials i crear espais de reflexió per trobar respostes a les actuals contradiccions. La cooperació per al desenvolupament, en sentit estricte, és un instrument per aconseguir aquesta vinculació intel·lectual i emocional, que serveixi d'esperó per a una acció política de gran abast. ■

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

La Generalitat de Catalunya i la Cooperació.
Jaume Giné

La Generalitat de Catalunya i la Cooperació

Jaume Giné*

Existeix en la societat catalana un creixent impuls en favor dels valors de la solidaritat i la cooperació amb els països en vies de desenvolupament. Davant un món on creix la globalització i la interdependència socioeconòmiques, els problemes del subdesenvolupament prenen un relleu especial. Per això cal impulsar en la societat catalana el valor de la solidaritat internacional que porta a interessar-se, conèixer i actuar individualment i col·lectiva per cooperar amb d'altres pobles per trobar les vies que conduïxin a reduir la pobresa, a la millora de les seves condicions de vida i al desenvolupament democràtic, econòmic i social.

Per tal de donar resposta a la creixent sensibilització i conscienciació de la societat catalana, la Generalitat de Catalunya impulsa i coordina una política de solidaritat i cooperació al desenvolupament, donant suport a les iniciatives de la societat civil catalana que, en bona mesura, es canalitzen a través de les ONGD i altres institucions i entitats sense afany de lucre que actuen en aquest àmbit.

Objectius generals

a) La cooperació al desenvolupament és un instrument per a la projecció exterior de Catalunya i per a establir relacions de caràcter institucional, cultural, econòmic i social entre el poble de Catalunya i els pobles o països en vies de desenvolupament (PVD).

b) La cooperació respon a la necessitat d'impulsar, en la societat catalana, els valors de la solidaritat internacional. Es tracta de fer una Catalunya encara més solidària. Un país de qualitat passa perquè els seus ciutadans coneguin la situació actual del Tercer Món i actuïn solidàriament i que això repercuti en la solidaritat interpersonal i col·lectiva també dins del nostre país.

c) Cal entendre el concepte de cooperació al desenvolupament en un sentit ampli i que, a més a més de la cooperació humanitària o assistencial, incideixi molt especialment en la cooperació en els àmbits econòmic, social i cultural entre Catalunya i els PVD.

* Director de l'Àrea Extraeuropea i de Cooperació de la Direcció General de Relacions Exteriors. Generalitat de Catalunya

Quadre 1. Convocatòria de subvencions a projectes de cooperació al desenvolupament 1991-1996
(en milions de pessetes)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Entitats presentades	45	54	64	76	92	92
ONGD subvencionades	40	43	53	47	58	58
Projectes subvencionats	58	49	68	61	68	68
Total import subvencionat	200	210	350	280	450	450
Subvencions per continents						
Àfrica	68,72	76,6	92,7	73,1	125,55	125,55
Amèrica	94,95	86,2	178,2	143,6	220,45	220,45
Àsia	6,78	14,2	23,9	2,5	7,0	7,0
Europa	29,55	10,6	51,2	27,5	44,5	44,5
Varis	0	22,4	4	33,3	52,5	52,5
Total subvencionat	200	210	350	280	450	450

Font: dades de la Generalitat de Catalunya/Elaboració Fundació CIDOB.

d) La cooperació al desenvolupament, des de Catalunya i amb el suport de la Generalitat i els ens locals, ha de comptar amb la participació activa de la societat civil catalana: ONGD, universitats, centres de formació, associacions professionals i empresarials, organitzacions sindicals, etc.

Objectius específics

La política de cooperació de la Generalitat de Catalunya, en la seva col·laboració amb les ONGD i altres institucions catalanes, sense afany de lucre, es desenvolupa d'acord amb els principis bàsics i objectius següents:

a) La concentració en el desenvolupament humà, és a dir, la consideració de la persona com l'objectiu principal i destinatari de tota política de cooperació.

b) L'atenció a les persones i poblacions més necessitades dels països en vies de desenvolupament, donant satisfacció directament a les seves necessitats bàsiques.

c) L'impuls d'un desenvolupament humà participatiu, amb atenció especial a la integració i participació de les poblacions en el seu propi procés de desenvolupament.

d) El suport i promoció d'un creixement econòmic sostenible, assegurant la integració del factor medioambiental en els projectes de desenvolupament.

e) El suport a projectes i programes

que contribueixen a disminuir o eliminar les causes de la pobresa, les tensions socials i impulsen la pacificació o contribueixen a la democratització i modernització de les institucions.

f) La concentració i especialització geogràfica i sectorial que ajuda a optimitzar els recursos destinats i el seu impacte en un país o sector determinats.

g) L'impuls i desenvolupament de les relacions econòmiques, socials i culturals de Catalunya amb les poblacions i els països objecte de la cooperació.

h) El fet de propiciar la participació de persones, béns i serveis de Catalunya en l'execució i desenvolupament dels projectes i programes cofinançats.

i) El suport a la participació de cooperants de Catalunya, en particular els joves, en els projectes que són impulsats per entitats catalanes i es porten a terme en els països en vies de desenvolupament.

j) L'impuls a la sensibilització i conscienciació de la societat catalana, i de l'opinió pública en relació amb els problemes que fan referència a la cooperació al desenvolupament.

Grans línies d'actuació

La Direcció General de Relacions Exteriors, adscrita al Departament de la Presidència (Decret 190/1997, de 30 de juliol), és l'òrgan responsable d'impulsar, dirigir

i coordinar les actuacions de la Generalitat en l'àmbit de la solidaritat i la cooperació. La Direcció General compta amb una àrea de cooperació encarregada, entre d'altres, de les funcions següents:

a) L'establiment d'uns objectius, vies o mecanismes d'actuació, prioritats geogràfiques i sectorials que permetin impulsar i desenvolupar una cooperació de qualitat i eficaç.

b) L'impuls, la coordinació i el seguiment de les diverses accions que realitzen els diferents departaments i organismes de la Generalitat en l'àmbit de la cooperació i la solidaritat (quadre nº 2). D'acord amb els pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a l'any 1997, el Govern de la Generalitat ha de destinar un import total de 1.150 milions de pessetes a la cooperació al desenvolupament (Llei 19/1997, de 27 de desembre).

c) La gestió, seguiment, control i avaluació dels ajuts o subvencions atorgats a les ONGD catalanes. En la convocatòria ordinària anual corresponen a l'any 1997 (DOGC 2358 de 25 de març del 1997) es presentaren 105 entitats amb 130 programes o projectes. Una vegada estudiades aquestes sol·licituds es van subvencionar 54 ONGD per a desenvolupar 69 projectes de cooperació (DOGC 2422 de 30 de juny del 1997). Vegeu quadre adjunt.

d) La direcció del Consell Assessor de Cooperació al Desenvolupament, òrgan de consulta, participació i diàleg entre la Generalitat i els representants de diversos agents socials que actuen en aquest àmbit, com és el cas de la Federació catalana d'ONGD i el Fons Català de Cooperació. La composició, funcions i funcionament del Consell estan regulades pel Decret 201/1995 d'11 de juliol (DOGC 2082, de 31 de juliol de 1995).

e) El manteniment d'una relació i col·laboració fluida amb l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI) que gestiona els fons estatals de la cooperació. També s'assegura una relació institucional amb altres CCAA espanyoles i regions europees amb experiència en aquest àmbit.

f) El manteniment d'una relació i col·laboració amb els organismes financers internacionals que com és el cas de la UE, el BID, el BEI, etc. poden oferir als agents de cooperació catalans, grans oportunitats per a participar en el desenvolupament de programes o projectes de cooperació amb el PVD.

g) L'impuls de la conscienciació i la participació de la societat civil així com el foment de la formació i l'educació per al desenvolupament, especialment entre els joves.

Formes o vies de cooperació

Les actuacions de la Generalitat de Catalunya es desenvolupen bàsicament mitjançant les formes següents:

a) Suport a programes o projectes de cooperació a realitzar en determinats països o zones en vies de desenvolupament.

b) Accions destinades a l'educació, la formació i la sensibilització de la societat catalana davant aquesta problemàtica que impulsi Catalunya a valors de la cooperació al desenvolupament i de la solidaritat.

c) Ajudes humanitàries emmarcades en programes d'emergència a realitzar en determinats països o zones que pateixen una situació extraordinària d'emergència.

Prioritats geogràfiques i sectorials

La Generalitat de Catalunya prioritza els programes o projectes de cooperació a desenvolupar en països o zones d'Amèrica Llatina (50%), Magrib i Àfrica Subsahariana (30%), Índia i Nepal. La resta s'adreça a programes destinats a l'educació, formació i sensibilització de la societat catalana (10%).

Quant als beneficiaris, tenen prioritat els projectes adreçats als grups més vulnerables de la població, en particular la infància, la dona, les comunitats indígenes, els refugiats, etc. Es dona prioritat als projectes adreçats a l'ajut de les persones i poblacions dels països en vies de desenvolupament donant satisfacció a les seves necessitats bàsiques. S'entenen com a necessitats bàsiques les relacionades prioritàriament amb l'alimentació, l'habitatge, la salut, l'educació, els serveis socials o les petites infraestructures que estimulin la producció, la capacitat i l'organització social.

Des del punt de vista sectorial, es donen, per tant, prioritats als projectes de cooperació que incloguin, entre d'altres, alguns dels següents aspectes:

a) Projectes d'atenció primària de salut, educació bàsica i formació de recursos humans.

b) Projectes de desenvolupament rural integrat i de suport i desenvolupament del sector productiu (agropecuari, artesanal, industrial, etc.)

c) Projectes de desenvolupament institucional que contribueixin a la democratització i modernització de les institucions públiques i privades.

El Consell Assessor de Cooperació al Desenvolupament

La Generalitat de Catalunya va crear l'any 1995 el Consell Assessor de Cooperació, un organisme que permet canalitzar la iniciativa de la societat civil catalana i afavorir el diàleg i la col·laboració de la Generalitat amb les ONGD i altres organismes i institucions que treballen en l'àmbit de la cooperació. Es configura, per tant, com

Quadre 2. Recursos destinats a la solidaritat i la cooperació internacional durant l'any 1996 (en milions de pessetes)

DEPT. DE LA PRESIDÈNCIA	754,7
Dir. Gral. de Relacions Exteriors	
Convocatòria ordinària de subvencions ONGD	450
Costos administratius. Direcció i Gestió	15
Recursos destinats a accions de sensibilització i cooperació en PVD (diferents partides)	11,8
Institut català de cooperació iberoamericana	17,8
Secretaria General de la Presidència	
Ajuts o subvencions a activitats humanitàries	0,6
Ajuts nominatius a ONGD	103,9
Comissionat per a Universitats i Recerca	
.....	143,9
Institut Català de la Mediterrània	
.....	11,6
DEPT. DE BENESTAR SOCIAL	67,6
DEPT. DE SANITAT I	
SEGURETAT SOCIAL	125,8
DEPT. DE PT I OP	18,2
DEPT. DE CULTURA	13,5
DEPT. D'AGRICULTURA,	
RAMADERIA I PESCA	1,4
DEPT. D'INDÚSTRIA I ENERGIA	167,9
DEPT. D'ENSENYAMENT	8,8
DEPT. DE MEDI AMBIENT	24,2
DEPT. DE TREBALL	2,2
DEPT. DE JUSTÍCIA	1,0
TOTAL	1.185,8

un òrgan col·legiat de consulta i participació amb funcions d'impuls, iniciativa i assessorament. El Consell està format per divuit membres, nou en representació de la Generalitat, cinc representants de la Federació Catalana d'ONGD, un representant del Fons Català de Cooperació i tres experts de reconegut prestigi.

El Consell Assessor té les funcions següents:

a) Assessorar sobre les línies generals, els principis i els objectius de la política de cooperació de la Generalitat i pot, per tant, formular propostes, recomanacions i suggeriments adreçats a la Direcció General de Relacions Exteriors.

b) Elaborar informes sobre la situació, evolució i participació de la societat catalana en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.

c) Fer propostes per impulsar les accions de sensibilització, formació i educació que fomentin en la societat catalana, especialment entre els joves, els valors de la cooperació al desenvolupament i de la solidaritat internacional.

El Consell, es va reunir per primera vegada l'octubre de 1995. En la segona reunió de febrer de 1996 es van aprovar les Normes de Règim Intern del Consell. D'altra banda, el Consell ha constituït dos grups de treball per a l'estudi de: 1) educació, formació i sensibilització de la societat catalana i 2) marc competencial Estat/CCAA en l'àmbit de la cooperació. D'aquesta manera el Consell està en bona disposició per fer anàlisi i presentar propostes constructives que serveixin per a liderar des de Catalunya una cooperació de qualitat, eficaç i transparència i aconseguir que Catalunya sigui un país cada vegada més solidari. ■

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

La cooperació al desenvolupament en l'àmbit municipal. Els ajuntaments obren les finestres al sud.
Carme Coll i Tona Mascareñas.

La cooperació al desenvolupament en l'àmbit municipal

Els ajuntaments obren les finestres al sud

Carme Coll* i Tona Mascareñas**

La cooperació descentralitzada municipal és tan recent com la restauració dels ajuntaments democràtics a Espanya. Després de 40 anys de dictadura, la convocatòria de les primeres eleccions municipals, fa justament 18 anys, va significar un esclat de participació política i la recuperació dels conceptes de poder local i autonomia dels ens locals.

La necessitat de les noves autoritats locals d'obrir-se cap a fora es concretà, en un primer moment, amb l'inici de relacions amb altres ajuntaments del nostre entorn geogràfic (ciutats franceses i italianes). S'anava a aprendre de municipalisme, de gestió i de democràcia local.

Un segon moment d'obertura de les ciutats catalanes s'inicia amb realitats més llunyanes, com ara Amèrica Llatina i el Sàhara i, pocs anys després, les ciutats irrompen decididament en l'espai internacional, que fins aleshores havia estat exclusiu dels Estats.

L'inici de les activitats municipals de solidaritat i cooperació internacional té dos grans detonants: el triomf de la Revolució Sandinista a Nicaragua per una banda i, per l'altra, la defensa del dret a l'autodeterminació del Poble Saharauí.

La cooperació i solidaritat municipal reben un gran impuls amb el sorgiment d'entitats ciutadanes, associacions i ONG, que pressionen les autoritats locals i les institucions en general, per tal que compleixin les recomanacions fetes per l'ONU d'aportar el 0,7% del PIB a l'ajut humanitari i a la cooperació internacional.

L'acció municipal en la cooperació al desenvolupament i la solidaritat van demostrar que aquests «nous actors» eren més dinàmics i eficaços a l'hora de crear ponts de diàleg, intercanvi i amistat que el que s'havia pressuposat i que tenien un rol propi en aquest camp.

* Tècnica en cooperació descentralitzada.

** Responsable de la Cooperació amb Amèrica Llatina. Ajuntament de Barcelona.

Nou concepte del paper de les ciutats

Quan el 1970, la Federació Mundial de Ciutats Unides (FMCU) comença a planjar la ciutat i els municipis com els promotors de la cooperació, que abasten tots els aspectes del desenvolupament humà, ho planteja en el marc de la necessitat d'un nou ordre mundial que acabi amb les desigualtats i les hegemònies.

La cooperació i la solidaritat municipal reben un gran impuls amb el sorgiment d'entitats ciutadanes, associacions i ONG, que pressionen les autoritats locals i les institucions en general, per tal que compleixin les recomanacions fetes per l'ONU: aportar el 0,7% del PIB a l'ajut humanitari i a la cooperació internacional

La Federació Mundial de Ciutats Unides (FMCU) i la Unió Internacional d'Autoritats Locals (IULA) promouen les primeres accions de solidaritat intermunicipal.

L'any 1985 se celebrà a Colònia la primera conferència europea sobre ciutats i desenvolupament. Apareix ja l'anunci que les diferències nord-sud són una qüestió de justícia i no de caritat. Alhora, s'introdueix el concepte de *creixement sostenible* com un principi irrenunciable, proposant la creació d'una xarxa europea que agrupi corporacions

locals i ONG, amb la finalitat d'eleva la consciència sobre els problemes globals i aconseguir unes relacions nord-sud més justes.

A la carta europea d'Autonomia Local, en l'article 10, es reconeix a les ciutats la capacitat d'associar-se amb entitats homòlogues.

La Conferència Nord-Sud de l'any 1992, aprovà la carta de Berlín, on es declarà el compromís d'emprendre accions conjuntes per un desenvolupament sostenible.

La primera Assemblea Mundial de Ciutats i Autoritats Locals (AMCAL), convocada l'any 1996 per l'ONU a Istanbul, adoptà el compromís de fer jugar un paper actiu a les ciutats davant els reptes amb els quals s'enfronta la humanitat, com ara la lluita decidida contra la pobresa, la ignorància, la intolerància, la discriminació i l'exclusió.

Seminaris, conferències, trobades, etc. representen un primer esforç per a la posterior conceptualització, anàlisi i coordinació que es dona a favor de la cooperació descentralitzada, des d'organitzacions internacionals municipals.

Diferents instruments i organismes

La cooperació municipal té diferents línies d'actuació. Cada ens local, en funció de la seva realitat i capacitat, ha buscat formes pròpies d'exercir la solidaritat i la cooperació. A Catalunya hi ha gairebé 30 ajuntaments que tenen agermanaments amb municipis de Nicaragua. Un nombre important d'agermanaments amb *daïres* (municipis) saharauis. L'Ajuntament de Barcelona, en l'actualitat, compta amb més de 60 protocols signats amb d'altres ciutats del món, especialment de la Mediterrània i d'Amèrica Llatina. La Diputació de Barcelona ha signat protocols de coopera-

ció amb el departament de Chalatenango a El Salvador i amb la província d'Holguín (Cuba). Ambdues institucions, a més, lideren i treballen en xarxes europees de ciutats mediterrànies.

L'any 1986, es va crear el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, amb l'objectiu d'aglutinar els esforços d'un gran nombre de municipis portant a terme tasques de sensibilització i desenvolupament de projectes concrets.

El 1987, la Federació de Municipis de Catalunya, creà la Comissió de Solidaritat amb la finalitat de coordinar i posar en comú les tasques de cooperació que es porten a terme a nivell municipal.

El 1988, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies, va crear un grup de treball específic de solidaritat i cooperació internacional.

Així mateix, neix al nostre país, la Coordinadora d'Ajuntaments Solidaris amb el Poble Saharai, que aglutina més de 80 ajuntaments de Catalunya.

A nivell europeu, el 1994 es crea un programa pilot de Cooperació Descentralitzada Europa-Amèrica Central per al reforçament institucional centreamericà. El programa és cofinançat per la Comissió Europea (DG-VIII) i compta amb la participació de l'Associació de Municipis d'Holanda, de la Federació de Ciutats Unides de França, i de cinc institucions espanyoles constituïdes en xarxa per aquest programa: Ajuntament de Barcelona, Ayuntamiento de Vitoria, Ayuntamiento de Leganés, Diputació de Barcelona i els Fons Català i Basc de Cooperació. La contrapart centreamericana són ciutats i associacions de municipis de la regió.

Molts ajuntaments de Catalunya han creat Consells de Participació Ciutadana, que dinamitzen la seva tasca de cooperació, i d'altres han creat els seus propis programes de cooperació dedicant el 0,7% del pressupost municipal. Les diputacions també prenen una part important en aquesta activitat, i la Generalitat de Catalunya, el 1995, va crear el Consell Assessor de Cooperació al Desenvolupament.

Segons les dades del *Plan anual de cooperación internacional*, de la Secretaria d'Estat del Ministeri d'Afers Estrangers, la cooperació municipal, el 1994, va augmentar més d'un 300%. Les dades emeses per l'AECI a la trobada a València el 24 i 25 de juny de 1997, calculen que la cooperació municipal i autonòmica representa un 11% del total de la cooperació espanyola.

A Catalunya però, després d'aquests anys d'expansió, hauríem d'avaluar els resultats i, potser, redefinir aquesta activitat, fent front a les crítiques que estem rebent des de nivells estatals –que en realitat amaguen interessos de protagonisme– fins a nivells crítics més radicals que acusen la cooperació al desenvolupament de ser una arma que manté llaços de dependència entre els països en vies de desenvolupament i els desenvolupats.

(Programa Barcelona Solidària. Memòria 1995)

Exemple de projecte cofinançat per l'Ajuntament de Barcelona.

Nom del projecte: Atenció integral per a la detecció i prevenció de l'alcoholisme matern i el síndrome fetal alcohòlic a la comuna de San Ramón (Santiago de Xile).

Entitat: Associació de Suport a les Organitzacions Populars Xilenes (ASOPXI).

Import concedit: 1.100.000 pessetes.

**A Catalunya hi ha gairebé
30 ajuntaments
que tenen agermanaments
amb municipis
de Nicaragua.
També un nombre
important amb
daires (municipis)
saharais**

Situació actual i perspectives de futur

En el món, s'estan produint transformacions de gran envergadura que el fan cada vegada més urbà i més petit. La facilitat de les comunicacions ha suposat un apropament desconegut fins ara i ha incrementat la consciència general d'interdependència pel que fa, sobretot, al desenvolupament econòmic, la preservació del medi ambient, els problemes socials, etc.

L'anomenada «globalització» ha universalitzat les aspiracions sobre els Drets Humans, aspiració a la qual se sumen també els països més pobres, on precisament té lloc l'exclusió d'una importantíssima part de la humanitat. Ens cal redefinir els principis per tal que les ciutats siguin més viables, més solidàries, més sanes i més segures.

Constatem que l'aplicació de les polítiques d'ajust i estabilització, van acompanyades d'una reducció del paper dels Estats, que no corregeixen la desigual distribució de l'ingrés, ni la disparitat territorial, i que no asseguren uns nivells acceptables del creixement de l'ocupació productiva o un desenvolupament sostenible des del punt de vista ambiental.

Davant d'aquestes polítiques d'estabilització macroeconòmica, doncs, cal construir entorns territorials nous en els quals els governs locals tinguin un paper decisiu com a innovadors en l'exercici de la concertació estratègica entre els diferents actors socials per a la promoció del desenvolupament econòmic local i l'ocupació productiva.

El debat sobre el paper de les administracions locals ens mostra que processos com la descentralització o la municipalització no es limiten a la transferència de competències i de recursos del nivell estatal al municipal, sinó que plantejen nous models de desenvolupament que exigeixen més eficàcia i una participació ciutadana més gran.

Aquesta situació ens explica, d'alguna manera, els canvis que s'estan produint de forma més o menys aparent, en les darreres relacions bilaterals de cooperació entre els governs locals, tant en l'àmbit llatinoamericà com en el mediterrani. Els agermanaments tradicionals perden força i donen pas a un tipus d'intercanvi a través de xarxes de ciutats, que treballen noves formes de gestió urbana i serveis, però també, i molt especialment, solucions de tipus polític, econòmic i social anteriorment esmentades. ■

Partides de cooperació dels ajuntaments de Catalunya al 1996

Població	Habitants	Fons Català	Total ajut	Població	Habitants	Fons Català	Total ajut
Barcelona	1.643.542	6.000.000	452.273.257	Castellar del Vallès	15.492	1.800.000	*
Badalona	218.725	200.000	3.940.000	Vilassar de Mar	14.631	1.500.000	*
Sabadell	189.404	5.600.000	28.817.000	St. Just Desvern	13.553	1.000.000	*
Terrassa	162.327	1.000.000	19.000.000	Canovelles	13.506		1.143.905
Sta Coloma de Gr.	133.138	9.598.464	10.288.464	Sitges	13.109	3.500.000	*
Tarragona	113.260	5.600.000	*	St. Celoni	12.896	425.000	*
Lleida	112.093	0	100.000.000	Malgrat de Mar	12.341	2.500.000	*
Mataró	101.510	9.000.000	9.000.000	Parets del Vallès	12.292	600.000	*
Reus	90.221	6.106.834	7.006.834	Caldes de Montbuí	12.279	1.100.000	*
St. Boi de Ll.	79.737	1.989.850	8.854.976	Calella	12.069	220.000	*
Girona	68.656	3.000.000	*	Torelló	11.903	1.000.000	*
Manresa	66.320	392.000	8.500.000	Ripoll	11.334	500.000	*
El Prat del Ll.	64.321	0	12.600.000	Arenys de Mar	11.039	25.000	*
Rubí	53.100	1.300.000	9.500.000	Les Franqueses del Vallès	10.768	1.200.000	*
Villadecans	52.510	1.300.000	*	Cardedeu	10.467	900.000	*
Granollers	51.873	2.450.000	7.035.840	La Seu d'Urgell	10.374	350.000	*
Cerdanyola del Vallès	50.024	2.000.000	*	La Garriga	10292	2.630.000	*
Vilanova i la Geltrú	48.955	800.000	8.800.000	St. Quirze del Vallès	10.262		400.000
Espuges de Llobregat	48.310	1.250.000	4.282.969	St. Sadurní d'Anoia	9.475	350.000	1.000.000
St. Cugat del Vallès	44.956	4.500.000	5.985.000	Sta. Margarida de Montbuí	9.440		125.000
Mollet del Vallès	43.502	300.000	*	Vilanova del Camí	9.317	425.000	*
Gavà	37.953		7.665.000	Argentona	8.682	1.500.000	*
Castelldefels	36.647	5.770.000	*	Torroella de Montgrí	7.770	1.000.000	*
Figuères	34.573	300.000	1.100.000	Cervera	7.418	25.000	*
Igualada	32.460	3.000.000	4.950.000	Lliçà de Munt	7.273	600.000	*
Tortosa	30.560	1.312.000	1.312.000	Abrera	6.629	200.000	*
Vic	30.206	1.200.000	*	Súria	6.540	160.000	*
Olot	27.890	1.700.000	1.700.000	La Roca del Vallès	6.504		200.000
Vilafranca del Penedès	27.818	3.200.000	6.977.045	Calonge	6.176		150.000
Blanes	27.596	2.010.989	52.323.490	Montblanc	5.750	32.038	*
Montcada i Reixac	26.356	5.831.834	*	Tona	5.701		70.000
Premià de Mar	25.300	500.000	*	Sentmenat	5.192	125.000	*
S. Vicent dels Horts	22.545	2.000.000	*	L'Escala	5.178	100.000	*
Salt	21.807	569.250	4.307.325	Gironella	5.142		50.000
Molins de Rei	19.144	1.000.000	*	La Sènia	5.096	200.000	*
El Vendrell	17.890	389.425	*	St. Fruitós de Bages	5.026		807.849
Martorell	17.850	300.000	*	Castellbisbal	4.893	500.000	1.415.000
Pineda de mar	17.814	100.000	*	Arbúcies	4.848	1.350.000	*
Lloret de Mar	17.706	1.200.000	*	Torrelles de Ll.	3.045	250.000	650.000
St. Feliu de Guíxols	17.430	700.000	*	Celrà	2.358	175.000	*
Manlleu	16.938	1.000.000	*	Les Preses	1.300	100.000	140.000

Font: Anuari Catalunya Tercer Món 1996. Justícia i Pau, 1997

* No es disposa de dades de l'ajut directe.

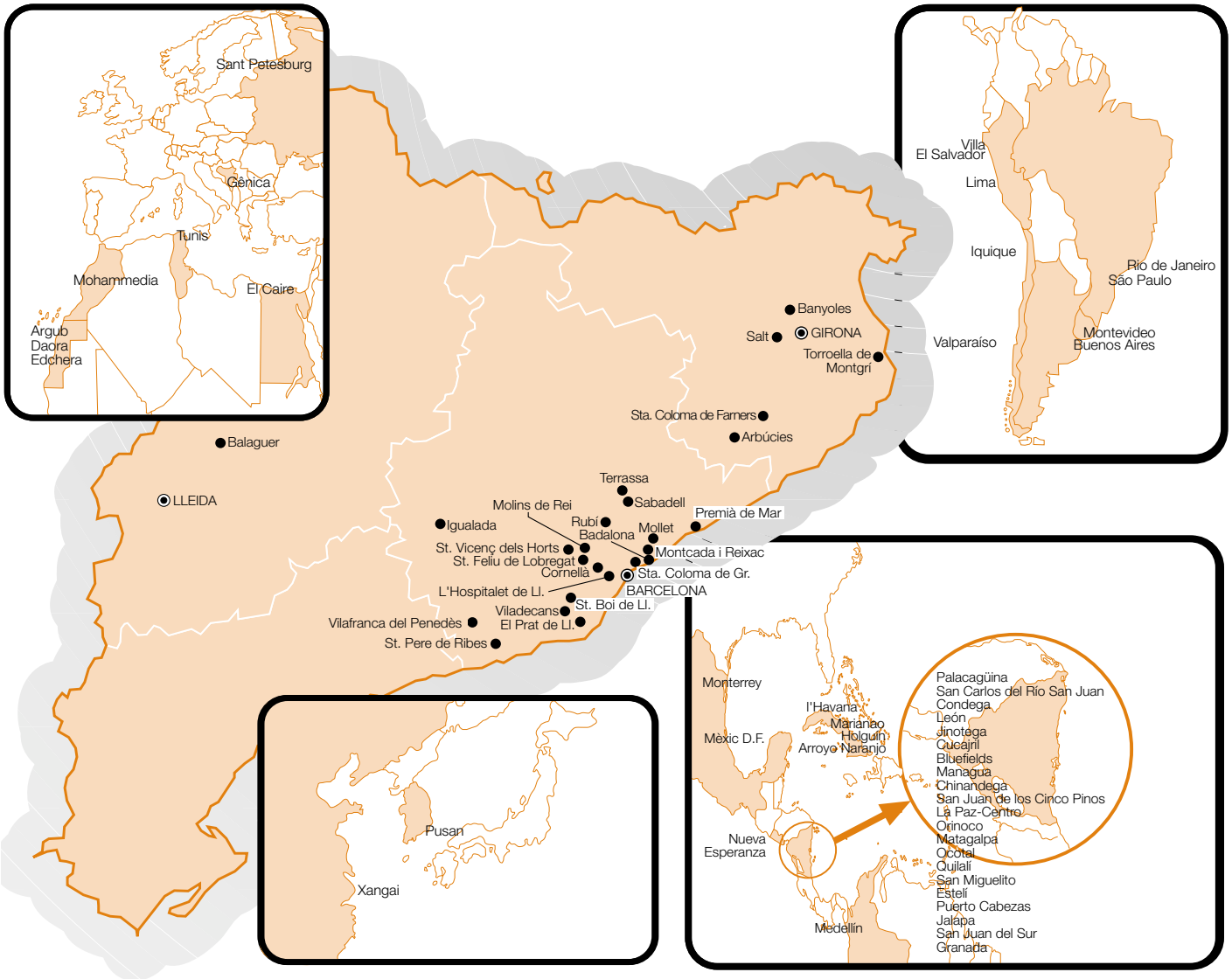
DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Agermanaments entre municipis.

Agermanaments entre municipis

Ajuntaments catalans amb ciutats i pobles de països en desenvolupament

Arbúcies
Palacagüina (Nicaragua)	Sant Petersburg (Rússia)
Tunis (Tunísia)	San Juan de Cinco Pinos (Nicaragua)	Sant Vicenç dels Horts
Holguim (Cuba)
Badalona
San Carlos del Río San Juan (Nicaragua)	Montevideo (Uruguai)
Valparaíso (Xile)	Montcada i Reixac
La Paz-Centro (Nicaragua)	Santa Coloma de Farners
Iquique (Xile)
Balaguer
Monterrey (Mèxic)	Xangai (Xina)	Premià de Mar
Orinoco (Nicaragua)	Santa Coloma de Gramenet
Edchera (Sàhara)
Jalapa (Nicaragua)
Banyoles
Condega (Nicaragua)	Cornellà de Llobregat
Jinotega (Nicaragua)	Rubí
Ocotál (Nicaragua)	Terrassa
Granada (Nicaragua)
Barcelona
Buenos Aires (Argentina)
Rio de Janeiro (Brasil)
São Paulo (Brasil)
Medellín (Colòmbia)	El Prat de Llobregat
Cucajril (Nicaragua)	Sabadell
Argub (Sàhara)
Matagalpa (Nicaragua)	Vilafranca del Penedès
Mohammedia (Marroc)
Lleida
Pusan (Corea del Sud)
L'Havana (Cuba)
El Caire (Egipte)
Mèxic D.F. (Mèxic)
Monterrey (Mèxic)
León (Nicaragua)
Lima (Perú)	Girona
Bluefields (Nicaragua)	Salt
Quilalí (Nicaragua)	Viladecans
Puerto Cabezas (Nicaragua)
	Igualada
Nueva Esperanza (El Salvador)	Sant Boi de Llobregat
Marianao (Cuba)	Vilafranca del Penedès
Puerto Cabezas (Nicaragua)
	L'Hospitalet de Llobregat
Managua (Nicaragua)	Sant Feliu de Llobregat
Dahora (Sàhara)
Estelí (Nicaragua)	
	Molins de Rei
Chinandega (Nicaragua)	Sant Pere de Ribes
Puerto Cabezas (Nicaragua)	
	Mollet del Vallès		

Elaboració Fundació CIDOB

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Cronologia Internacional.

Cronologia Internacional

D'agost a novembre de 1997

Agost

2. Cambotja. Més de 5.000 refugiats cambotjans i 374 soldats monàrquics fugen a Tailàndia allunyant-se dels enfrontaments entre les forces del segon coprímer ministre, Hun Sen, i el primer coprímer ministre, el príncep Norodom.

4. Sri Lanka. Combats entre l'Exèrcit del país i la guerrilla tamil provoquen més de 250 morts en quatre dies.

Iran. Jura el càrrec el nou president de l'Iran, Mohamed Jatamí. En el seu discurs referma la voluntat de disminuir la tensió mundial.

6. Bolívia. L'exdictador del país Hugo Bánzer jura el càrrec de president del país després de ser democràticament escollit pel Parlament i el Senat.

7. Cambotja. El Parlament de Cambotja nomena l'actual ministre d'Afers Estrangers, el monàrquic Ung Huot, coprímer ministre del país en substitució del destituït príncep Norodom. Aquest nomenament necessita la ratificació del rei Sihanuk, per la qual cosa els actuals coprímers ministres intensifiquen els contactes amb aquest.

8. Kenya. Una vaga general convocada amb la finalitat de reclamar reformes democràtiques acaba amb tres morts.

9. Tadjikistan. L'intent de cop d'Estat provoca violents enfrontaments armats a la capital del país, Dushanbe.

14. Marroc. El rei Hassan II substitueix 19 ministres pertanyents a partits polítics, per 13 tecnòcrates. Entre els nous nomenaments cal destacar l'entrada de quatre dones al Govern.

15. Congo. 3.000 refugiats creuen el riu Congo fugint de la capital Brazzaville cap a Kinshasa, capital de la R. D. del Congo. Tot i les converses de pau obertes al país, els combats es reproduïxen als carrers de la capital.

Kenya. El Govern del país reforça amb l'Exèrcit la vigilància de la ciutat portuària de Mombasa. Amb aquesta mesura tracta d'imposar el seu control en una ciutat on els darrers dies han mort 30 persones, entre elles sis policies, per un esclat de violència del qual no se'n dedueix la causa.

Geòrgia. El president del país, Eduard Sevarnadze i el dirigent abkhaz, Vladislav Ardzinba. Arriben a un acord per al no-ús de la força per resoldre les diferències existents entre ells. Abkhàzia, considerada la província rebel de Geòrgia, viu una independència quasi de facto des de l'acord d'alto el foc de 1992, afavorit per Rússia.

16. Tadjikistan. Les forces governamentals aconseguïxen expulsar a la frontera amb Uzbekistan el comandant rebel, Majmud Judoiberdiyev, que encapçalà fa pocs dies un cop d'Estat.

Cambotja. Centenars de refugiats cambotjans s'apleguen a la frontera amb Tailàndia fugint dels combats que encara es produeixen després de la destitució del primer coprímer ministre del país, el príncep Norodom.

17. Nigèria. Els enfrontaments que durant dos dies han protagonitzat els habitants de les ciutats d'Ife i Modakel, causen 50 morts. L'enfrontament és fruit de la decisió del Govern local de traslladar la seva seu.

18. Cambotja. Tropes del Govern entren a l'últim reducte monàrquic, la ciutat de O'Smach.

20. Bòsnia i Hercegovina. L'OTAN pren el control de les comissaries de policia partidàries de Karadzic a Banja Luka. Aquest fet representa una fort cop dels partidaris de Karadzic que lliuren des del 3 de juny una forta pugna pel poder amb la presidenta de la República Sèrbia de Bòsnia, Biljana Plavsic.

Algèria. Milers de persones surten al carrer per tot el país manifestant-se contra la violència.

Montserrat. Les contínues erupcions del volcà Soufriere Hills que ja van obligar a evacuar per complet el sud de l'illa, inclosa la capital, finalment forcen l'evacuació total de l'illa i dels 5.000 residents que hi restaven.

21. Senegal. 23 soldats senegalesos són trobats morts a la regió de Casamance. Aquest fet es produeix després que l'Exèrcit hagués abatut a 30 guerrillers de Forces Democràtiques de Casamance el dia 19. Aquest grup terrorista s'enfronta al Govern de Dakar des del 1982 demanant autonomia per a la seva regió.

Afganistan. Mor en accident aeri el nomenat primer ministre per les forces resistents antitaliban, Abdul Ghafurzadi.

22. Tailàndia. La xifra de refugiats de la veïna Cambotja és de 35.000 persones.

Rwanda. Mores 120 refugiats tutsis en un incident que sembla haver estat causat per radicals hutus.

24. Iran. El Govern del recentment escollit president del país, Mohamed Jatamí, celebra la seva reunió inaugural amb una dona entre els seus membres.

25. Alemanya. Un tribunal de Berlín condemna a sis anys i mig de presó Egon Krenz, últim màxim dirigent de la RDA. La sentència el declara culpable de quatre homicidis comesos al mur de Berlín durant el seu mandat.

Sud-àfrica. L'últim president blanc del país i artífex del desmantellament de l'apartheid, Frederick De Klerk, anuncia la seva retirada de la política activa.

28. Equador. Dues comissions militars d'Equador i Perú pacten un acord a Quito sobre el foment de la confiança entre

ambdós països. L'objectiu és evitar enfrontaments militars com els produïts durant l'anomenada guerra del Còndor l'any 1995.

Veneçuela. 29 reclusos moren en una presó veneçolana degut a un enfrontament entre reclusos d'alta seguretat.

Angola. L'ONU sanciona la UNITA per posar en perill els acords de pau. Els seus líders tindran dificultats per desplaçar-se a l'estranger i les seves oficines a altres països seran tancades.

EUA. Un informe oficial revela assaigs radioactius en sectors marginals de la societat des dels anys quaranta.

29. Algèria. Font oficioses assenyalen que unes 400 persones han estat assassinades en el que es considera com la pitjor matança perpetrada pels grups terroristes islamistes. La matança té lloc a la població de Rais, prop de la capital Alger i dins de l'anomenat triangle de la mort.

Cambotja. El rei Sihanuk retorna al país amb un missatge de pau i reconciliació, quan encara es produeixen enfrontaments armats a la zona fronterera amb Tailàndia lleials al destituït príncep Norodom Sihanuk.

Kenya. 60.000 kenyans fugen per por a la violència de la ciutat Likoni, prop de Mombasa.

Setembre

1. Noruega. Comença a Oslo la conferència internacional per a la prohibició de la fabricació, venda i utilització de mines antipersona.

Azerbaidjan. L'Alt Karabakh, regió de majoria armènia i controlada pels armenis, celebra eleccions presidencials. Com en altres casos al Caucas, tot i no tenir reconeixement internacional, la realitat d'aquesta regió va quedar definida per la guerra en la qual sortí vencedora.

3. Portugal. El Parlament d'aquest país aprova la quarta reforma constitucional des de la Revolució dels Clavells. El punt més important d'aquesta reforma és l'autorització a la celebració de referèndums sobre qüestions relatives a la UE.

4. Israel. Un nou atemptat terrorista a Jerusalem, amb 7 morts i més de 170 ferits, provoca un nou tancament de les fronteres amb Palestina i es llança una amenaça d'intervenció.

5. Líban. 11 soldats de les forces especials israelianes són morts a mans de les guerrilles de Hezbollah, Amal i les tropes regulars de l'Exèrcit libanès, en la pitjor operació fallida de l'Exèrcit israelià des de 1982.

Índia. La mare Teresa de Calcuta, premi Nobel de la pau l'any 1979 i fundadora de l'orde religiosa de les Missioneres de la Caritat, mor a l'edat de 87 anys. Dirigents de tot el món mostren el seu condol.

Comores. El Govern de les Comores reconeix el seu fracàs en l'operació militar llançada contra els rebels separatistes de l'illa d'Anjouan. Segons diverses fonts els combats d'aquests dies han causat 40 morts.

7. Rep. Dem. del Congo. Kabila accepta la investigació de l'ONU destinada a aclarir les matances de refugiats hutus durant la guerra contra l'exdictador Mobutu Sese Seko.

Haití. El naufragi del transbordador Fier-té Gonavienne causa la mort de centenars de passatgers. La xifra definitiva queda per determinar davant la dificultat de recuperar els cossos i de conèixer el nombre total de passatgers del vaixell.

8. Marroc. Mobutu Sese Seko, exdictador de l'ex-Zaire, mor al seu exili marroquí.

9. Bòsnia i Hercegovina. La ruptura en dues faccions del moviment serbobosnià sembla un fet irreversible. La plana major de Karadzic, encapçalada pel copresident de la federació de Bòsnia i Hercegovina, Krajisnik, és retinguda i humiliada a Banja Luka pels lleials a la presidenta de la República Sèrbia de Bòsnia, Biljana Plavšić.

11. Regne Unit. Escòcia vota a favor del restabliment del seu Parlament per un 74,2% dels vots. També s'aprova per referèndum la dotació de la nova cambra amb poder per a modificar impostos.

13 i 14. Bòsnia i Hercegovina. Eleccions locals. Centenars de refugiats no poden exercir el seu dret a vot degut a les encara seqüeles de la neteja ètnica de la guerra.

14. Israel. Netanyahu anuncia el desbloqueig de la meitat dels fons palestins congelats des de juliol. La mesura ha estat presa després de l'atemptat suïcida amb bomba en un mercat de Jerusalem.

15. Noruega. Eleccions legislatives. El guanyador de les eleccions és el Partit Laborista amb un 35,2% dels vots i 65 escons, seguit de l'ultradretà Partit de Progrés i del Partit Popular Cristià amb 25 escons. Aquest resultat fan que l'actual primer ministre, el laborista Thorbjørn Jagland, presenti la dimissió del seu càrrec un cop aprovats els propers pressupostos, al no assolir la fita que s'havia fixat del 36,9% dels vots. Altres resultats: Partit del Centre, 11 escons; Partit Liberal, 6 escons; Partit Conservador, 23 escons i altres, 10 escons.

Regne Unit. El Sinn Féin entra a la taula de negociacions sobre l'Ulster, però amb el boicot dels unionistes que no ocupen els seus seients.

16. Noruega. 98 països ratifiquen el tractat internacional per al desmantellament de l'arsenal de mines antipersona. La falta de consens, però, presideix l'acord al qual no s'hi han sumat els EUA, Rússia, la Xina i l'Índia, els majors fabricants d'aquests tipus d'armes.

EUA-Sàhara. Amb la mediació de James Baker, Marroc i el Frente Polisario signen a Houston un acord que desbloqueja el referèndum per a l'autodeterminació del Sàhara Occidental.

18. Regne Unit. Per un 50,3% del vots guanya el sí en el referèndum convocat per a retornar l'autonomia i el Parlament al País de Gal·les.

19. Xina. Finalitza el XV Congrés del Partit Comunista Xinès amb la reafirmació de Jiang Zeming com a líder del partit. El Congrés també porta una direcció més jove, més tecnòcrata i meritocràtica en un esforç

de dotar el partit de la capacitat necessària per afrontar la nova realitat del país.

ONU. El magnat nord-americà Ted Turner anuncia la donació de 1.000 milions de dòlars a l'ONU repartits en un període de 10 anys.

20. Itàlia. Un milió de persones surten als carrers de Milà i Venècia defensant la unitat del país i en contra de les aspiracions secessionistes de la Lliga Nord.

21. Polònia. Eleccions legislatives.

Rep. Fed. Iugoslàvia. Eleccions legislatives i presidencials a la República de Sèrbia. Bona part de l'oposició i la minoria albanesa de Kosovo boicotegen els comicis.

Egipte. Els països àrabs decideixen trencar amb l'embargament aeri sobre Líbia decretat per l'ONU l'any 1992.

23. Algèria. Un grup armat assassina més de 250 civils als afores de la capital.

Rússia. Rússia acorda amb els EUA suspendre la producció de plutoni per a la fabricació de bombes atòmiques.

EUA i Japó. Els Governos d'ambdós països arriben a un acord de cooperació que suposa l'acceptació per part de Japó de donar suport militarment a les tropes dels EUA a l'Àsia. Aquest acord suposa un important canvi en l'estructura de seguretat del continent.

Indonèsia. Una enorme fumerada, causada pels nombrosos incendis de les illes de Borneo i Sumatra, cobreix més de 20 milions de persones. A més, el fum paralitza aeroports i escoles del país i de països veïns com Malàisia i Singapur.

Hong Kong. Sessió inaugural de l'Assemblea del Banc Mundial i del Fons Monetari Internacional.

24. Algèria. L'Exèrcit Armat de Salvació, considerat com el braç armat del FIS, fa una crida a tots els seus combatents a aturar totes les operacions de combat a partir de l'1 d'octubre. La crida és signada per Madani Mezrag, emir nacional de la formació armada que reuneix sota el seu comandament uns 3.000 guerrillers.

Vietnam. Tran Duc Luong és escollit president del país. Amb aquest nomenament i amb el del primer ministre s'obre pas a una nova generació de polítics reformistes.

26. Itàlia. Un terratrèmol a les regions del centre d'Itàlia causa 11 morts i danys artístics incalculables. Un dels patrimonis que s'ha vist més afectat és el de la ciutat d'Assís.

Indonèsia. Un airbus indonesi s'estavella amb 234 persones a bord sense que hi hagi supervivents. L'accident es produeix a la zona d'incendis. L'alta acumulació de fum s'apunta com la causa de l'accident.

27. Rep. Dem. del Congo. El ministre de l'Interior anuncia la rendició de més de 5.000 soldats mai-mai i d'uns 800 combatents hutus.

28. Israel. El Govern israelià descongela els comptes palestins.

Colòmbia. El president del país, Ernesto Samper, accepta una acció internacional per a fer front a la guerrilla colombiana i reconeix la impossibilitat de sortir d'aquest conflicte sense l'ajut internacional.

29. Iraq. Els serveis de seguretat iraquians denuncien el bombardeig per part d'avions de l'Exèrcit iranià dels campaments de les forces opositores a Teheran, els Mujahidins del Poble, situats al territori iraquí.

Afganistan. La policia religiosa talibana deté durant tres hores la comissària europea Emma Bonino. Amb ella són detin-

guts 18 membres de l'expedició europea de reconeixement sobre el destí dels fons d'ajut humanitari.

30. Algèria. L'Exèrcit Islàmic de Salvació, que decretarà un alto el foc a partir de l'1 d'octubre, demana ajut a l'Exèrcit algerià per aniquilar un centenar de soldats del Grup Islàmic Armat (GIA) atrinxerats a la zona est d'Algèria.

Octubre

1. Bòsnia i Hercegovina. L'OTAN pren els repetidors de la televisió serbobosniana i silencia els radicals.

Israel. El Govern del país allibera el cap espiritual de Hamas, xeic Iasin, el qual és intercanviat per dos membres del Mossad detinguts a Amman fa una setmana, després d'un intent fallit d'assassinat del líder de Hamas Jaleb El-Mashal.

Rep. Dem. del Congo. L'ONU retira la comissió d'investigació dels crims contra els refugiats hutus vistes les traves que posa el president Kabila.

2. Israel. Greu incident diplomàtic entre Israel i el Canadà al descobrir-se que els dos agents del Mossad detinguts a Jordània eren portadors de passaports canadencs falsificats.

6. Rep. Fed. Iugoslàvia. S'anuncia que les eleccions presidencials a Sèrbia en segona volta es queden sense guanyador al no arribar la participació al 50%. Els resultats a la República de Montenegro forcen una segona volta electoral.

7. Palestina. El recentment alliberat fundador de Hamas, ofereix un alto el foc a Israel el dia després del seu retorn als territoris ocupats de Gaza.

8. Sierra Leone. Un avió de les forces que, sota el lideratge de Nigèria, s'enfronten als colpistes d'aquest país, bombardeja i danya el quarter general de l'Exèrcit.

Corea del Nord. Després de tres anys de la mort del seu pare, Kim Jong Il assumeix oficialment el lideratge de Corea del Nord ja que és escollit secretari general del Partit dels Treballadors.

11. França. Acaba a Estrasburg la segona cimera del Consell d'Europa la qual aporta la creació d'un Tribunal que vetllarà pels Drets Humans.

13. Regne Unit. Primera reunió d'un primer ministre britànic, Tony Blair, amb un líder polític del Sinn Féin, Gerry Adams, des de la divisió d'Irlanda. Aquesta reunió s'emmarca dins les negociacions de pau iniciades a Irlanda del Nord.

14. Congo. La milícia rebel, encapçalada per Denis Sasu Nguesso, anuncia la presa de la capital del país, Brazzaville.

15. Singapur. El xoc de dos petroliers a l'estret de Malaca provoca la marea negra més greu en 20 anys vessant al mar 25.000 tonelles de petroli.

16. Grècia. F-16 turcs assetgen sobre el mar Egeu l'avió del ministre de Defensa grec. Aquest setge s'acaba amb l'aparició d'avions F-16 de l'Exèrcit grec. La tensió creada prové de les maniobres greco-xipriotes que s'han vingut realitzant darrenament a la zona.

EUA. El Congrés dels EUA bloqueja l'ajut a Israel per a forçar l'extradició d'un presumpte assassí. És el primer cop que es produeix un fet d'aquest tipus entre aquests dos tradicionals aliats.

18. Xina. El Govern xinès promet als EUA frenar la venda de missils i l'ajut atòmic a l'Iran.

19. Sri Lanka. Almenys un centenar de morts entre les forces separatistes tàmils i dos soldats de l'Exèrcit com a resultat d'una batalla naval entre aquestes dues forces a la costa oriental del país.

Rep. Fed. Iugoslàvia. Eleccions presidencials a la República de Montenegro. El reformista Momir Bulatovic guanya les eleccions davant el protegit del règim serbi de Milosevic, Milo Djukanovic.

Cuba. Eleccions municipals sense cap sorpresa per a Fidel Castro.

20. EUA. El financer George Soros anuncia la donació en tres anys de 500 milions de dòlars a Rússia. El destí dels fons seran la sanitat pública, l'educació i el reciclatge de l'Exèrcit cap a activitats civils.

Congo. Els soldats angolesos que van prendre Pointe-Noire, capital econòmica del país, per a les milícies cobra del general Denis Saso Nguesso es dediquen al saqueig de la regió.

21. Tailàndia. Les protestes dels darrers dies a Bangkok aconsegueixen enderrocar el Govern, però no el seu cap. Aquestes protestes vénen afavorides per les classes mitjanes i petits empresaris, principals afectats per la crisi econòmica i la devaluació monetària en la qual ha entrat tot el sud-est asiàtic.

22. Algèria. Eleccions municipals. La violència marca les eleccions en un país amb més de mig milió d'homos armats.

26. Argentina. Eleccions legislatives parcials. Derrota del Partit Justicialista del president Menem enfront de l'aliança opositora de la Unió Cívica Radical (UCR) i el Front País Solidari (FREPASO). Tot i la derrota, el Partit Justicialista encara conserva la majoria al Parlament.

Colòmbia. Fracàs de la guerrilla colombiana donat l'èxit de participació a les eleccions municipals. Els colombians amb la seva alta participació diuen sí a la pau i no a la guerra. Cal destacar la participació electoral de més de nou milions de colombians a favor d'una iniciativa de pau al marge del Govern.

Marroc. L'agència de notícies oficial marroquina anuncia el referèndum d'autodeterminació del Sàhara per al 6 de desembre de 1998.

Itàlia. Incorporació italiana al Tractat de Schengen que aboleix les fronteres mútues entre els països signataris de la UE.

Xina. La caiguda del mercat de valors de Hong Kong provoca un dilluns negre a les borses de tot el món. Wall Street baixa un 7,18% després d'haver d'interrompre la sessió dos cops per a frenar la caiguda. És el primer cop que Wall Street posa en marxa aquest mecanisme nascut després del crac borsari de finals dels vuitanta.

28. Zàmbia. Fracasa un intent de cop d'Estat contra el president del país, Frederick Chiluba.

29. EUA. Primera cimera en 12 anys entre el president dels EUA, Bill Clinton, i la Xina, Jiang Zemin. Aquesta cimera segella un nou clima de comprensió entre els dos països, tot i que Clinton va insistir en la situació dels Drets Humans a la Xina. Amb aquesta trobada el Govern nord-americà obre les portes de la Xina a la indústria nuclear del seu país.

Suïssa. Aquest país publica una nova llista amb 14.000 comptes corrents no reclamats des de 1945.

30. Guinea Equatorial. El president, Teodoro Obiang, anuncia eleccions lliures per al 1998.

Irlanda. Eleccions presidencials. Mary McAleese es converteix en la primera presidenta del país nascuda a Irlanda del Nord.

Algèria. 30.000 manifestants es reuneixen a la capital denunciant frau electoral a les últimes eleccions municipals.

31. Rússia. La Cambra Baixa del Parlament (DUMA) ratifica la Convenció d'Armes Químiques amb la qual cosa s'afegeix al gruix de països que renuncien a aquest tipus d'armament. Per altra banda, el president rus, Boris Ieltsin, i el primer ministre japonès, Ryutaro Hashimoto, signen un ampli i històric acord de cooperació econòmica, militar i nuclear. Aquests dos països no han signat la pau des de la II Guerra Mundial a conseqüència del conflicte de les illes Kurils; conflicte per al qual s'han compromès a trobar una solució per a l'any 2000.

Novembre

1. Grècia. Celebració de la primera cimera balcànica a l'illa de Creta. La tensió entre Turquia i Grècia així com la construcció d'un marc de cooperació econòmica són els objectius principals.

4. Jordània. Eleccions legislatives. Els islamistes boicotegen per primer cop unes eleccions jordanes i la participació no arriba al 50%, la més baixa mai registrada. Els triomfadors d'aquestes eleccions són els representants de les diverses tribus del país que obtenen 68 dels 80 escons.

Sudan. Els EUA decreten un embargament econòmic total contra aquest país. La mesura és la causa del suport que el Govern de Khartum dóna al terrorisme internacional.

5. EUA. Els EUA compren avions Mig a Moldàvia per a evitar que els adquireixi l'Iran.

8. Veneçuela. Comença la VII Cimera Iberoamericana de Caps d'Estat i de Govern.

Israel. La major manifestació de la història del país, amb més de 100.000 de persones, omple la plaça on va ésser assassinat Isaac Rabin commemorant el segon aniversari de la seva mort i constitueix una crida a salvar la pau al país.

9. Somàlia. Més de 800.000 persones es queden sense llar després de les inundacions que viu el sudo-est de Somàlia. La UNICEF efectua una crida internacional per a salvar vides. Els primers informes donen una xifra superior al miler de morts.

10. Xina. En la seva visita a la Xina, Boris Ieltsin i Jiang Zemin pacten el traçat definitiu de la frontera oriental comuna entre la Xina i Rússia.

EUA. El Congrés nega a Clinton l'autoritat per a negociar futurs acords comercials. Aquesta negativa representa un cop dur per al president ja que limita fortament la seva capacitat de negociació amb tercers països i, per tant, la credibilitat d'aquells acords als quals pugui arribar.

Israel. Un acord signat entre representants del Vaticà i del Govern israelià ofereix a l'Església catòlica un Estatut Legal d'Activitats amb el qual es legalitzen les seves activitats al territori israelià.

12. Bòsnia i Hercegovina. Es coneixen les primeres revelacions de matances de civils serbis per paramilitars musulmans.

Pakistan. Quatre nord-americans moren assassinats en venjança per un judici als

EUA contra un pakistani que va matar dos membres de la CIA.

14. Marroc. Eleccions legislatives. El grup opositor de centreesquerra, Kutla, opté la victòria amb 102 escons, els centristes n'obtenen 92 i els conservadors governants del Wifaq 100.

Iraq. Tots els inspectors de la Comissió per al Desarmament de l'ONU abandonen l'Iraq després de l'expulsió dictada per Saddam Hussein. Clinton rep l'autorització del Congrés per a llançar una operació unilateral de càstig.

15. Sàhara Occidental. El secretari general de les Nacions Unides, Kofi Annan, proposa el 7 de desembre com a data de celebració del referèndum d'autodeterminació.

16. Hongria. Els hongaresos voten massivament a favor del seu ingrés a l'OTAN. El percentatge de vot favorable esdevé superior al 85%.

Xina. Jiang Zemin allibera i envia als EUA a Wei Jingsheng, pare de la dissidència democràtica xinesa.

17. Egipte. Un comandament integrista perpetra una massacre en un antic temple proper a Luxor. L'atac causa 67 morts, 57 dels quals són turistes que es trobaven a la zona.

18. Rússia. Les converses entre Rússia i l'Iraq acaben amb un acord que contempla una solució pacífica a la crisi sorgida per l'expulsió dels tècnics dels EUA, decretada pel Govern de l'Iraq, en les seves funcions inspectores que porta a terme l'ONU.

21. EUA. Els EUA, la Xina i les dues Corees aconsegueixen un acord per iniciar les converses sobre la sempre tensa pau existent entre ambdues.

22. Iraq. Després de tres setmanes de forta tensió entre l'ONU i el règim de Bagdad, els tècnics en desarmament de l'ONU reinicien les seves inspeccions.

23. Bòsnia i Hercegovina. Eleccions legislatives al Parlament serbobosnià. Els 83 escons del Parlament queden repartits entre: el Partit Democràtic Serbi, de Radovan Karadzic, 24 escons; Partit Radical, aliat de Karadzic, 15 escons; Aliança Poble Serbi, de Biljana Plavsic, 15 escons; Partit Socialista, sota influència de Slobodan Milosevic, 9 escons; altres, 20 escons.

EUA. Mor Jorge Mas Canosa, líder de l'exili cubà anticomunista.

Canadà. Els 18 membres del fòrum de Cooperació Econòmica Àsia i Pacífic (APEC) adopten la liberalització total de manera accelerada de nou sectors econòmics. Xile i Mèxic es retiren de l'acord a darrera hora.

28. Turquia. Condemnats a mort 33 integristes per haver cremat vius 37 musulmans moderats.

Rep. Dem. del Congo. Set mesos després de la presa de poder per part de Laurent Kabila, el país viu una onada d'incidents amb tiroteigs, també a la capital, Kinshasa.

29. Rep. Txeca. Dimissió del primer ministre del país, Vaclav Klaus, pressionat per un escàndol de finançament il·legal.

30. Colòmbia. Els paramilitars del país assassinen 14 camperols en la quarta matança en una setmana que s'ha cobrat 43 assassinats.

Hondures. Eleccions presidencials.

Equador. Equador viu unes eleccions que escolliran 70 membres d'una Assemblea Nacional que tindrà com a única finalitat la reforma de la Constitució.

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

L'activitat conjunta de les ONGD. La Federació Catalana d'Organitzacions No Governamentals per al Desenvolupament (ONGD)
Rafael Grasa

L'activitat conjunta de les ONGD

La Federació Catalana d'Organitzacions No Governamentals per al Desenvolupament (ONGD)

Rafael Grasa*

Arreu del món les ONGD tendeixen a agrupar-se per dos motius. Primer, per defensar més i millor els objectius i canvis socials que implica la noció de desenvolupament, particularment un nou tipus de relacions sud-nord i, per tant, unes noves relacions internacionals. En aquest cas, agrupar-se és una forma d'aconseguir amplificar les veus individuals a l'hora de pressionar els poders públics i les organitzacions intergovernamentals, i de sensibilitzar l'opinió pública. Segon, per realitzar conjuntament actuacions específiques, al nord i al sud. Naturalment, la forma en què es concreta l'agrupació de les ONGD varia molt, tanmateix hom pot parlar de dos grans sistemes, no incompatibles: a) establiment de coordinadores i federacions, normalment d'abast intrafronte- r (que poden aplegar organitzacions de tot el territori estatal, d'àmbit nacional o autonòmic, o bé local); b) xarxes internacionals, que apleguen organitzacions del nord, del sud o bé del sud i del nord.

La **Federació catalana d'ONGD** correspon al primer tipus de fórmula i aplega organitzacions amb presència social al Principat que, clarament, es dediquen a tasques relacionades amb la cooperació per al desenvolupament. Es fundà i legalitzà l'any 1989, i recull una ja antiga experiència de coordinació, inclo- sa la fundació a Catalunya de l'actual Coordinadora Estatal. El catalitzador fou la campanya unitària realitzada l'any 1988 –tal com proposava la campanya del Consell d'Europa– d'on sorgí la idea de fer legal el que ja era real: el creixent treball conjunt. En legalitzar-se recollí als estatuts els dos objectius esmentats (amplificar la veu de les ONGD en la tasca d'interlocució amb les administracions; fer actuacions conjuntes) i també –a l'esperit i a la lletra– una voluntat clara: combinar la diversitat amb el treball compartit i unitari. Actualment està formada per **més d'una seixantena** d'entitats d'ideari, àmbit d'actuació i personalitat jurídica plural i heterogènia (d'acord amb la normativa legal vigent, han de ser fundacions o associacions).

A diferència del que s'esdevé a d'altres països de la Unió Europea, on sovintegen les coordinadores o federacions entre organitzacions d'ideari o ideologia

* Professor de Relacions Internacionals de la Universitat Autònoma de Barcelona i actual president de la Federació

semblant, la Federació Catalana (a l'igual de les altres existents d'àmbit nacional o espanyol) és una entitat unitària, que agrupa entitats amb idearis diferents. Això, però, no vol dir que no hi hagi un pòsit comú ni que hom pugui acceptar no importa qui. Concretament, les entitats han de reunir certes **característiques** per poder federar-se:

- ser realment no governamentals, és a dir, no tenir dependència orgànica ni subordinació funcional de cap administració pública estatal, intergovernamental o local.
- no tenir ànim de lucre.
- tenir personalitat jurídica, com també una mínima antiguitat i activitat pública constatable en el camp de la cooperació al desenvolupament.
- comptar entre les seves finalitats estatutàries amb la cooperació al desenvolupament dels països del Sud.
- tenir domicili social a Catalunya i treballar realment al Principat.
- acceptar els estatuts de la Federació i, en el futur immediat, un cop aprovat ja per l'Assemblea, el codi ètic i de conducta.

Els principals objectius de la Federació, des del seu naixement, han estat els següents:

- organitzar actuacions coordinades i conjuntes dels membres en tots els camps per la cooperació al desenvolupament.
- fomentar i facilitar la relació amb les institucions públiques i privades catalanes en qüestions de cooperació.
- influir en la vida de les institucions polítiques catalanes des de una perspectiva **apartidària** en pro dels objectius vinculats al desenvolupament.
- coordinar-se amb altres entitats afins d'àmbit català (com el Fons Català o la Plataforma pel 0,7% i més), estatal (Coordinadora Espanyola i coordinadores autonòmiques) i internacionals (Comitè d'Enllaç de les ONGD europees amb la Comissió Europea).
- sensibilitzar la ciutadania entorn de la situació internacional.
- fomentar l'associacionisme i la participació voluntària en les ONGD i entitats afins.
- exercir accions de pressió envers els Governos i Administracions públiques per tal que promoguin noves polítiques de cooperació, basades en la solidaritat i no en els interessos geoestràtics, polítics o comercials.

– potenciar l'anàlisi, l'intercanvi d'idees, la feina responsable, la reflexió i l'autocrítica entre les diferents ONGD.

Especialment important en la història recent de la Federació ha estat l'elaboració, durant més de 15 mesos, del Codi Ètic i de Conducta de la Federació. És el primer aprovat a Espanya (juny de 1997), i entrarà en vigor la tardor de 1997, un cop modificats els Estatuts de la Federació per a poder establir que les organitzacions estan obligades pel Codi Ètic i de Conducta vigent; un cop transcorreguts els dos mesos previstos per a la ratificació. Pot, doncs, parlar-se d'una **refundació** en un sentit limitat, atès que amb la modificació dels Estatuts les ONG federades estaran vinculades a dos documents: els Estatuts i el Codi Ètic i de Conducta vigents.

Les raons de l'elaboració d'aquests documents, segons es va aprovar a l'Assemblea de la Federació el 14 de març de 1996, són un bon resum del que preocupa a la Federació. La iniciativa sorgí de la constatació que durant els darrers anys, les relacions nord-sud, la cooperació per al desenvolupament i les ONGD estan en procés de canvi. A més, la societat mira amb creixent interès el que s'esdevé en el camp de la solidaritat i la cooperació. Els canvis esmentats, l'interès de la societat i el creixement de les ONGD en els darrers anys (en nombre, recursos utilitzats, presència ciutadana i social, capacitat d'incidir en les administracions, col·laboradors i membres, etc.) han demostrat ja fa algun temps la necessitat de reflexionar, aclarir, consensuar i definir amb precisió alguns aspectes cabdals de la forma de ser, organitzar-se i actuar de les ONGD. Aquesta major presència pública ha fet que, recentment, sigui també el context extern (administracions, mitjans de comunicació, etc.) el qui demani una traducció pràctica d'aquesta reflexió; atesa la possibilitat de mala utilització de la imatge, fins ara positiva, de les ONGD.

Resultat final, un mandat que explicitava que la proposta havia d'elaborar-se amb el màxim consens i transparència per permetre que els criteris i principis que reflecteixi siguin assumits i acomplerts per totes les organitzacions compromeses amb ell. «(i que) hauria d'incorporar mecanismes, instruments i òrgans de control i verificació respecte del compliment del seu contingut i, si s'escau, eventuales mesures de sanció».

El document aprovat està dividit en dos apartats. El primer, ordenat en diversos capítols, recull el contingut substancial del codi: la identitat de les ONGD, el consens bàsic sobre com entendre la cooperació i el desenvolupament, els criteris generals d'actuació (amb les administracions, les contraparts del sud, les altres ONGD, etc.), criteris d'organització interna, així com les pautes que han d'informar les pràctiques comuni-

catives, publicitàries i d'ús d'imatges. El segon, de tipus formal, es dedica a l'aplicació, difusió i compliment del codi (que inclou mecanismes de seguiment i d'eventuals sancions).

Vuit anys després de la fundació, hom pot concloure que la Federació i les entitats que aplega i representa han caminat durant aquest temps maldant per combinar i fer realitat dues afirmacions sorgides d'intel·lectuals del Sud:

que la solidaritat és la tendresa dels pobles (Gioconda Belli) i que ha d' haver-hi coherència entre fins i mitjans (Gandhi). Altrament dit, que cal incrementar la presència social i el protagonisme directe de les persones i comunitats en la cooperació per al desenvolupament, i que, atès que no tot és permès o compatible amb els objectius de les ONGD, el millor és l'autoregulació del sector. ■

Organitzacions no governamentals que formen part de la Federació Catalana d'ONGD

Acció Solidària CIEMEN

Rocafort, 242, bis. 08029 Barcelona
Tel. 4443800 / Fax 4443809

ACSUR-Las Segovias

Sant Honorat, 7, pral. 08002 Barcelona
Tel. 318 34 25 / Fax 412 43 77

Aigua per al Sahel

Via Augusta, 20, 7è. 08006 Barcelona
Tel. 3211611 i 2370647 / Fax 4263910

Ajuda en Acció

Balmes, 32, 3r 1ª. 08007 Barcelona
Tel. 4883377 / Fax 4883279

Alternativa Solidària-Plenty

Antonio Ricardos, 14, s/àtic 1ª. 08027 Barcelona
Tel. 3404362 / Fax 3522881

Arquitectes sense Fronteres

Pl. Nova, 5. 08002 Barcelona
Tel. /Fax 306 78 19

Ass. d'Amics UNESCO de Manresa

C/Hospital, 14, 2n, 1ª. 08240 Manresa
Tel. 8741910 / Fax 8744858

Ass. d'Amistat amb el Poble de Guatemala

Vistalegre, 15. 08001 Barcelona
Tel. /Fax 4434392

Ass. Catalana d'Amics del Poble Saharai

C/ Pere Vergés, 1, planta 10, despatx 10.
08020 Barcelona.

Tel. 2780294 ext. 3010 / Fax 2780174

Ass. Catalana per la Pau

Ronda Sant Pere, 44, entl. 1ª. 08010 Barcelona
Tel. 3193682 / Fax 3193682

Ass. Catalana de Brigadistes a Nicaragua

Vistalegre, 15. 08001 Barcelona
Tel. /Fax 4434392

Ass. Catalana de Prof. per la Cooperació

Pons i Gallarza, 1-3, 5è. 08030 Barcelona
Tel. 2742504 / Fax 2742094

Ass. Catalana de Solidaritat i Ajuda al Refugiat

(ACSAR)
Avda. Paral·lel, 202. 08015 Barcelona
Tel. 4237828 / Fax 4266803

Ass. Catòlica Int. de Servei a la Joventut Femenina

València, 273, 1r 1ª. 08009 Barcelona
Tel. /Fax 2155626 / 4873217

Ass. d'Educació Popular Carlos Fonseca Amador

Ramon Roig i Badia, 3. 08820 El Prat de Llobregat

Ass. de Suport a les Org. Populars Xilenes

Sugranyes, 126, entl. 2ª. 08028 Barcelona
Tel. /Fax 4322185

Ass. Juvenil de Cooperació al Desenvolupament

Via Laietana, 30, 3r 1ª. 08003 Barcelona
Tel. 3190109 / Fax 3104450

Ass. per les Nacions Unides a Espanya

Fontanella, 14, 1r 1ª. 08010 Barcelona
Tel. 3013198 / Fax 3175768

CAMI

Pg. del Riu, 4. 08240 Manresa

Casa de Nicaragua

Vistalegre, 15. 08001 Barcelona
Tel. /Fax 4434392

C.A.S.A.L.

Vistalegre, 15. 08001 Barcelona
Tel. /Fax 4434392

Centre d'Estudis Africans (CEA)

Via Laietana, 54, 4t 3ª. 08003 Barcelona
Tel. 2680477 / Fax 2680139

Centre d'Estudis Amazònics

Loreto, 8, àtic. 08029 Barcelona
Tel. 4300842 / Fax 4196736

Centre UNESCO de Catalunya

Mallorca, 285, pral. 08037 Barcelona
Tel. 2075805 / Fax 4575851

Comité de Solidaritat Catalunya-Liban

Xifré, 54, pral. 08026 Barcelona
Tel. 2102483 / Fax 2199453

Comité de Solidaritat amb els Pobles del Perú

Besòs, 45. 08227 Terrassa
Tel. /Fax 7316541

ConcertacioN/S

Junta de Comerç, 24, pral. 1a. 08001 Barcelona
Tel. 4123880 / Fax 3186322

Cooperació Amazònica

Girona, 35, 3r, 1ª 08010 Barcelona.
Tel./Fax 4121134

Creu Roja Catalunya

Avda. Vallvidrera, 73. 08017 Barcelona
Tel. 2051414 / Fax 2804280

Educació sense Fronteres (ESF)

Josep Anselm Clavé, 6, 1r 1a. 08002 Barcelona
Tel. 4127217 / Fax 4124036

Entrepobles

Pl. Berenguer el Gran, 1, 3r 1ª. 08002 Barcelona
Tel. 2683366 / Fax 2684913

Escoltes Catalans

Cervantes, 5, ent, 2ª. 08002 Barcelona
Tel. 3012088 / Fax 4121063

ETANE

Pere Vergés, 1, 6ª pl. 08020 Barcelona
Tel. /Fax 2780294 / 2780174

Farmacèutics Mundi

Milà i Fontanals, 13. 08205 Sabadell
Tel. 7124543 / Fax 7124483

Fundació Alfons Comín

Avda. Rep. Argentina, 190, 2n 2ª 08023 Barcelona
Tel. 4185497 / Fax 4188145

Fundació CODESPA

Via Laietana, 30, 3r 08003 Barcelona
Tel. 3190109 / Fax 3104450

Fundació INTERMÓN

Roger de Llúria, 15. 08010 Barcelona
Tel. 4820700 / Fax 4820707

Fundació Pau i Solidaritat

Via Laietana, 16, 5è. 08003 Barcelona
Tel. 4812912 / Fax 315172

Fundació PRODEIN

Xuclà, 19. 08001 Barcelona
Tel. /Fax 3013194

Fundació PROIDE

Marqués de Santa Anna, 7. 08023 Barcelona
Tel. 2377180 / Fax 2373630

Infància Viva Meninos e Meninas da Rua

Gran de Gràcia, 126, pral. 08012 Barcelona
Tel. 2179527 i 2189167 / Fax 4161026

Juristes Sense Fronteres (JSF)

Villarreal, 195, entl. 2ª. 08036 Barcelona
Tel. 3221222 / Fax 3221362

Justícia i Pau

Rivadeneyra, 6, 10è. 08002 Barcelona
Tel. 3176177 / Fax 4125384

Lliga dels Drets dels Pobles

Ca l'Estruc. Sant Isidre / Lluís. 08208 Sabadell
Tel. /Fax 7237102

LIWANDA

C/Rosselló, 118, 4t 1ª. 08021 Barcelona
Tel. 4651639

Mans Unides

Rbla. Catalunya, 32, 1r 1ª. 08007 Barcelona
Tel. 4877878 / Fax 4874574

Medicus Mundi Catalunya

Elisa, 14. 08023 Barcelona
Tel. 4184762 / Fax 4184866

Metges Sense Fronteres (MSF)

Nou de la Rambla, 26. 08001 Barcelona
Tel. 3046100 / Fax 3046102

Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi

Roger de Llúria, 7, 4t. 08010 Barcelona
Tel. 3188044 / Fax 4120398

MÓN-3 Universitaris pel Tercer Món

Avda. Diagonal, 690. 08034 Barcelona
Tel. 4024325 / Fax 2802378

Nous Camins

Clot, 97. 08026 Barcelona
Tel. 2310712 / Fax 2312350

Projecte Local

C/ Balmes, 296, 2n, 1ª. 08006 Barcelona
Tel. 2015474 / Fax 2014539

SECODES

Elisabets, 12. 08001 Barcelona
Tel. 3026495 / Fax 3022118

SETEM

Sant Antoni Abad, 49. 08001 Barcelona
Tel. 4415335 / Fax 4432069

SODEPAU

Avinyó, 29, baixos. 08002 Barcelona
Tel. 2682202 / Fax 2681962

Solidaritat amb Centreamèrica

Del Sol, 99, 1r. 08201 Sabadell
Tel. /Fax 7266091

VETERMÓN-Veterinaris sense Fronteres

Josep Anselm Clavé, 6, 1r 1ª. 08002 Barcelona
Tel. 4127108 / Fax 4124036

Entitat observadora

Fundació CIDOB

Elisabets, 12. 08001 Barcelona
Tel. 3026495 / Fax 3022118

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Participació empresarial.

Participació empresarial

La participació de l'empresa en la Cooperació Internacional va lligada als inicis de l'Ajuda Oficial per al Desenvolupament (AOD). El primer exemple, el Pla Marshall, ja es basava en un programa d'inversions per al desenvolupament industrial de l'Europa postbèlica. En el cas de l'Estat espanyol, el primer instrument de cooperació bilateral que es va engegar, a partir de 1976, és el Fons d'Ajuda al Desenvolupament (FAD), que consisteix en crèdits per a l'exportació per a productes d'empreses espanyoles destinats a activitats que reverteixin al desenvolupament dels països en vies de desenvolupament (PVD). És veritat que la bondat d'aquest tipus de cooperació és qüestionada d'una manera permanent per diferents sectors que addueixen que beneficia més l'exportador que el país receptor, i a més vulnera els principis de lliure competència i distorsiona el mercat, però, aquesta no és l'única manera en que l'empresa pot i, de fet, participa en els processos de desenvolupament. Actualment, el ventall d'exemples és tan divers que proposem una classificació al voltant de tres categories:

L'empresa en col·laboració amb l'AOD participa com:

- Sol·licitant de crèdits concessionalment a l'exportació.
- Adjudicatària en concurs públic de l'execució de part d'un projecte, sia bilateral, sia de la Unió Europea (UE) o d'altres organismes internacionals. La participació en el cas esmentat pot ser com a proveïdora de mercaderies, com a consultora experta en determinades matèries o com a executora directa.

L'empresa com a patrocinadora d'un projecte de desenvolupament actua:

- Financiant projectes executats per organitzacions no governamentals (ONG).
- Recaptant fons destinats a projectes de cooperació realitzats per ONG, sia de clients, sia de treballadors.
- Financiant i realitzant els propis projectes de desenvolupament.

L'empresa pot ser també l'objecte d'un projecte:

- Establiment de col·laboracions i empreses conjuntes entre països desenvolupats i en vies de desenvolupament.
- Creació, foment i finançament de la petita empresa, empreses cooperatives o autoocupació en els PVD.
- Establiment de canals d'importació i distribució de comerç just.

Si bé en el cas dels crèdits els nostres empresaris locals sempre han mostrat una bona disposició i han resultat beneficiades, fonamentalment, les grans empreses, en la resta d'apartats el panorama és encara esquifit. Sobretot, perquè la petita i mitjana empresa –base de l'economia catalana– és refractària a embarcar-se en aventures empresarials als PVD, amb mercats que li resulten desconeguts, però, poc a poc, es van obrint senderes en diferents àmbits. No és possible donar una completa visió per la manca d'informació precisa, però, hem volgut oferir un mostratge de diverses experiències, tot i deixant de banda la primera categoria referida a les relacions amb l'AOD.

Alguns exemples de finançament empresarial a projectes de cooperació

ENCICLOPÈDIA CATALANA

Des del gener de 1997 ha fet aportacions trimestrals a l'UNICEF per tal de finançar un projecte d'alfabetització en llengua q'itxua a Bolívia.

FUNDACIÓ LA CAIXA

Enguany dedica el 0,7% del pressupost a projectes relacionats amb països en vies de desenvolupament (PVD).

La distribució dels diners es fa per concurs públic. Hi podrà concórrer qualsevol organització que porti a terme un programa o projecte relacionat amb els PVD.

Té un pressupost total de 105 milions de pessetes.

CAIXA DE TERRASSA

A mitjan del 1995 crea el programa *Targetes Solidàries*, el qual s'aplica amb efectes retroactius el gener d'aquell any. El programa no preveu l'emissió d'una targeta concreta, sinó que totes les targetes emeses per Caixa de Terrassa hi són incloses.

El programa destina automàticament una part de les comissions generades per aquests mitjans de pagament a un fons que al final de l'any es distribueix entre Mans Unides, Intermón i Justícia i Pau i, des del 1997, Càrites.

El 1995 el fons distribuït puja 15 milions de pessetes, el 1996 21,6 milions i pel 1997 es preveu un fons final d'uns 25 milions de pessetes.

Elaboració Fundació CIDOB

FUNDACIÓ CATALANA DE GAS

És una de les empreses la qual gestiona directament els seus projectes. Aquests bàsicament són dos:

1. *Projecte de prevenció del còlera*: en col·laboració amb la Facultat Latinoamericana de Ciencias Ambientales (FLACAM), aquest projecte pretén detectar les causes dels brots de còlera que es donen a la frontera argentinoboliviana. El projecte s'inicia el 1993 i s'ha clos enguany, amb un balanç positiu; les conclusions del projecte són aplicades actualment en subprojectes paral·lels.

2. *Càtedres UNESCO-Catalana de Gas*: creades el 1991 per la UNESCO, estan pensades com a centres d'investigació, docència, difusió i intercanvi sobre una temàtica que afecti el país dins el qual s'implanten les càtedres. De moment, la Fundació Catalana de Gas n'ha implantades tres:

Marroc: L'aigua al nord de les regions del Marroc.

Títular: Abdellah Laouina. Adscrit a la Universitat Mohammed V (Rabat)

Tunísia: Coneixement del patrimoni i desenvolupament cultural, econòmic i social.

Títular: Abderraouf Mahbouli. Adscrit a la Universitat de Lletres, Arts i Ciències Humanes (Tunis I)

Algèria: temàtica encara no decidida.

Títular: Ouiza Cherifi. Adscrit a l'Institut de Química USTHB (Alger)

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

La cooperació i el sector empresarial.
Montserrat Palet i Piqué

La cooperació i el sector empresarial

Montserrat Palet i Piqué*

Sense entrar en una definició de cooperació i acceptant com a objectiu final, molt general, el d'aconseguir un desenvolupament sostenible dels països en desenvolupament; amb el convenciment que malgrat ser un fenomen relativament recent al nostre país, és ja un element bàsic i segurament insubstituïble; es pot dir que existeix un ampli consens sobre la necessitat de transformació, i en tot cas de reflexió, sobre els diferents mecanismes utilitzats fins ara en la cooperació.

Reflexió que ha d'acceptar, en tot cas, que el concepte de cooperació engloba una gran diversitat de respostes i d'aproximacions, i que ha d'actuar coordinadament amb els diversos agents socials del Sud i del Nord.

Entrant en el camp de la Cooperació Empresarial, anomenada en el seu moment «cooperació al desenvolupament amb participació empresarial», sembla clar que és difícil promoure el desenvolupament si, alhora, no s'apliquen instruments que contribueixin a modificar les estructures econòmiques dels països receptors.

En aquest sentit, les accions en els àmbits de la transferència de tecnologia, de les institucions i de les estructures econòmiques constitueixen elements amb un important poder transformador.

Paral·lelament, veiem que molts dels països receptors han experimentat els darrers anys un seguit de transformacions en l'entorn econòmic i social molt importants –que s'han traduït en la pràctica en processos de modernització, de liberalització i d'obertura a l'exterior– que fa que es considerin sovint àrees de creixent dinamisme i àrees amb projecció internacional.

Això ens ha dut a la necessitat de buscar nous mecanismes que s'aparten dels

que s'han utilitzat des de sempre per la cooperació tradicional i ens demostren que és necessària una nova dimensió de la cooperació internacional que permeti que, sobre la base del diàleg i l'obertura econòmica, es faciliti el desenvolupament i el progrés dels pobles.

Si bé el paper de l'empresa en la cooperació es troba en una situació relativament incipient, és clar que la pròpia dinàmica de les Relacions Intenacionals i de la globalització econòmica fa que sigui una de les vies d'actuació a tenir en compte

Accions tendents a:

* Transferir tecnologies i *know-how* al teixit empresarial.

* Fomentar la cultura associativa empresarial.

* Modernitzar el sector productiu i els serveis públics i privats que l'envolten.

Des d'aquesta perspectiva, cobra una especial importància el paper de les empreses i molt especialment el progrés i enfortiment de micros, petites i mitjanes empreses com a difusores de l'activitat econòmica i generadores de riquesa, així com de les institucions i associacions econòmiques i empresarials que les envolten i presten servei.

Així, des del COPCA es treballa en projectes de llarga durada (un o dos anys)

amb organismes, similars al nostre, de Bulgària, de l'Uruguai, del Perú, de Macao, etc. Organismes creats per donar respostes a reptes diversos en realitats econòmiques també molt diverses. En el nostre cas, el repte ha estat el d'ésser un instrument de suport a la internacionalització, nascut de la voluntat de l'Administració catalana i de l'empresariat, representat per les seves associacions i gremis.

Quan aquest treball es desenvolupa transferint experiències, formant tècnics i, finalment, adaptant els propis models per tal d'establir instruments que ens permetin treballar junts en benefici dels respectius sectors econòmics, s'està establint un tipus de cooperació útil, positiu i demandat pels països receptors.

Quan la tasca consisteix en posar en contacte i facilitar la relació entre empreses catalanes i empreses de països del Sud, per tal que establixin vincles de cooperació tecnològica i/o productiva, s'està facilitant la posada en comú de recursos i de *know-how* directament d'empresa a empresa.

Els diferents models de cooperació no són excloents i de fet el model de cooperació empresarial és especialment demandat en països amb un desenvolupament relatiu més elevat, on l'estructura productiva, més desenvolupada, permet fer rendible i absorbir millor la col·laboració establerta.

Si bé el paper de l'empresa en la cooperació es troba en una situació relativament incipient estructurant-se dia a dia, és clar que la pròpia dinàmica de les Relacions Internacionals i de la globalització econòmica fa que sigui una de les vies d'actuació a tenir en compte.

Caldrà ara integrar-la en una visió de conjunt, per tal que la multiplicació d'actors i d'activitats, que intervenen en cooperació, no es limiti a una visió tan sectorial que impedeixi una planificació a llarg o mitjà termini. ■

* Directora de Cooperació Internacional del Consorci de Promoció Comercial de Catalunya (COPCA).

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Per a uns intercanvis comercials més justos.
Laura Alvareda i Vivó

Per a uns intercanvis comercials més justos

Laura Alvareda i Vivó*

Històricament, la proposta del Comerç Just (CJ) va aparèixer a Holanda en la dècada dels setanta de la mà de grups de solidaritat de base. Era una resposta concreta a les grans propostes que havien fet els països no alineats a finals de la dècada passada i que s'havia contextualitzat en la *Declaració del Nou Ordre Econòmic Internacional* de l'Assemblea de Nacions Unides (1974) i el lema *Comerç si, no ajuda*.

En els darrers 10 anys, ONGD, grups de solidaritat i Organitzacions de Comerç Alternatiu (OCA) han començat a introduir el moviment de Comerç Just-Consum Responsable (CJ-CR) al nostre país. Avui podem començar a dir que el moviment de CJ-CR aglutina a Catalunya un important sector del món associatiu, i que s'estan fent importants intents perquè el CJ no sigui exclusiu del sector de les ONGD, sinó que impliqui un ampli ventall de sectors socials, com el moviment ecologista, feminista, associacions de veïns i tota la població. Segon la xifra de les vendes dels productes en el darrer any, Catalunya i el País Basc han estat les comunitats de l'Estat espanyol amb major creixement comercial i implantació social. Aquest fet, manté relació amb els nivells de vida de la població, que es pot permetre de comprar productes més cars, i amb el moviment social d'aquestes comunitats autònomes que des de fa molts anys ha entès en fets concrets la solidaritat.

Els actors del CJ són fins avui bàsicament: les OCA i les Organitzacions no Governamentals de Cooperació al Desenvolupament. Entre aquestes organitzacions hi ha tres tasques clarament diferenciades: la importació, la distribució i la venda. En general són les OCA i algunes ONGD les que importen els productes, directament de cooperatives del Sud, o bé d'importadores europees. Amb seu a Catalunya només hi ha una importadora: Alternativa 3. Les altres OCA importadores tenen la seu comercial fora: Fundació Intermón (València), Equimercado (Pamplona), SodePaz (Madrid). Totes elles distribueixen els productes entre les diferents botigues i punts de venda.

Els canals d'importació són molt concrets, degut als principis que han de complir els productes. A nivell europeu s'han generat segells de garantia social que serveixen com a comprovants de que els productes han estat elaborats

en condicions de dignitat. A Catalunya i a l'Estat espanyol encara no s'ha creat cap segell de garantia i fins avui la majoria de productes del Sud passen per les importadores europees, fins i tot mantenen les seves etiquetes.

El mes de juny de 1996 es va crear la Coordinadora de Organizaciones de Comercio Justo (CCJ), que està formada per 17 OCA de l'Estat espanyol. L'única OCA d'aquest grup que té seu jurídica a Catalunya és Alternativa 3. La Coordinadora està funcionant en dos grans grups de treball: les importadores i les botigues, en coordinació amb els grups europeus, EFTA (Associació Europea de Lliure Comerç) i NEWS (Xarxa Europea de Botigues Solidàries).

Els productes

El productes de CJ que fins avui s'han comercialitzat a l'Estat espanyol són d'artesanía, tèxtil i alimentació. A Catalunya, els productes que predominen són els d'artesanía. Però tal com ha succeït en els altres països europeus, l'artesanía està perdent vendes enfront a l'alimentació. Això indica que estem atravesant un període de creixement i transformació, que a molts països europeus es va viure fa uns anys.

El principal problema de comercialització de l'artesanía és el fet que la majoria de les seves vendes es concentren en períodes de l'any molt concrets (Nadal). Per aquesta raó, les botigues tenen unes despeses de manteniment massa altes per mantenir una demanda tan irregular. Els productes tèxtils mantenen una dinàmica de vendes més alta, malgrat la dificultat d'aquests productes a adaptar-se als gustos occidentals i els canvis de les modes. En canvi, l'oferta de productes d'alimentació va augmentant i respon més a unes necessitats diàries. Els principals productes comercialitzats a Catalunya són: cafè, rom, xocolata, te, mel, barretes de sèsam, sucre de canya. Fins avui, tant a nivell europeu com a Catalunya, el producte que concentra el volum de facturació és el cafè.

Les importadores

Alternativa 3 és una OCA creada l'any 1991 a Castelló, però que actualment té

la seu a Terrassa. És membre d'IFAT (International Federation of Alternative Trade) de la qual formen part organitzacions del Sud i del Nord. Aquesta OCA és una de les principals proveïdores dels productes d'artesanía i tèxtils que trobem en les botigues catalanes i en els darrers anys també importa alimentació. L'any 1996 va comercialitzar amb Setem la primera marca de cafè de CJ a Catalunya.

Intermón és una de les ONGD que treballen en el camp del CJ. La importació de productes es fa des del departament d'artesanía i comerç amb seu a València. Intermón importa directament productes de 45 organitzacions artesanals de 37 països del Sud. Estableix programes de capacitació, gestió i orientació de la producció i comercialització, oferint-los sortides als seus productes. També s'abasteix dels grups importadors d'EFTA de la qual és membre, com Fair Trade Organisation (Holanda) o directament d'Oxfam (Europa).

Equimercado és una OCA que es va crear a Navarra a principis dels anys noranta a través de la Fundació ADSIS (Associació de Serveis i Iniciatives Socials). A finals del 1993 Equimercado va iniciar la distribució de productes i la difusió del CJ a Catalunya amb l'esforç de persones que varen dedicar el seu treball en un moment en que el CJ era desconegut. L'objectiu era el de donar sortida als productes d'alimentació a través de punts de venda generats en el moviment social (grups de Tercer Món de parròquies, organitzacions de base, de veïns, etc.). L'any 1995, Equimercado va entrar en contacte amb SodePau i a partir d'aquest moment la distribució dels seus productes a Catalunya es va fer a través d'aquesta ONGD. Actualment la distribució és a través de la Xarxa de Consum Solidari.

SodePaz (Madrid) importa directament el cafè i rom de Cuba. El cafè és importat en gra verd perquè té aranzels més baixos i és torrefactat i empaquetat a Barcelona per una empresa que fa anys que treballa amb Cuba i és distribuït per Herriak Aske i SodePau. En general aquests productes són distribuïts a través de la Xarxa Consum Solidari.

La distribució del comerç just en xarxa, els punts de venda

La Xarxa de Consum Solidari (XCS) es

* Economista. Màster en Estudis per al Desenvolupament (Fundació CIDOB-UAB)

va constituir el mes d'abril de 1996 i està formada actualment per més de 120 entitats que també són punts de venda, bàsicament de cafè de Cuba. Va ser una proposta conjunta per generar una plataforma comunitària de distribució, informació i divulgació que augmentés l'eficàcia de les entitats individuals. Avui intenta vincular tots els sectors del món associatiu al voltant del Consum Responsable.

La XCS ha potenciat productes d'alimentació recollint la línia d'Equimerca i generant nous punts de venda. Dinamitza la circulació d'informació a través d'un butlletí i una pàgina Web, dona suport a campanyes de pressió, denúncia i boicot i a la creació d'una Xarxa d'intercanvi o LETS (Local Exchange and Trading System). Un dels nous objectius es estendre el CJ-CR a nivell local per tota Catalunya.

Les botigues

A Catalunya hi ha actualment al voltant d'onze botigues solidàries generalment vinculades directament a una ONGD o a una OCA. Podem destacar la iniciativa d'Alternativa Solidària-Plenty d'iniciar la venda per catàleg. I, en general, el desplaçament puntual de la majoria a fires o festes per tot Catalunya. En tot cas, no les hem de confondre amb les botigues en què trobem productes d'artesanía, ja que hi ha certs grups empresarials que prenen aquesta iniciativa en benefici privat, per això es necessari cada vegada més la creació de segells de garantia.

L'evolució de les botigues ens mostra com en els darrers anys s'han obert algunes botigues (Sant Cugat, Reus...) que després s'han hagut de tancar, ja que les despeses superaven enormement els ingressos. Per això les botigues que estan funcionant millor són aquelles que aprofiten les infraestructures físiques i humanes de les mateixes ONGD, reduint les despeses. L'altra opció són les botigues tradicionals o bé les grans superfícies que entenguin els principis del CJ i ofereixin aquests productes. Les botigues locals funcionen a nivell comarcal, abasteixen aquestes zones de productes. Des del 1996 cada any les botigues europees agrupades a NEWS (Xarxa Europea de Botigues Solidàries) celebren el Dia Europeu del Comerç Just.

La investigació sobre el Consum Responsable

A Catalunya va crear-se l'any 1995, el Centre de Recerca i Informació en Consum (CRIC) que té per objectius la creació d'un equip orientat a la recerca, elaboració i difusió d'informació entorn les variables ètiques, ecològiques i socials de les empreses i sobretot les grans transnacionals. D'aquesta manera, els consu-

midors/es podran gaudir d'informació objectiva per a poder optar per una opció de consum més responsable. El CRIC dóna suport operatiu a les campanyes de denúncia de consum responsable. Aquest grup manté relacions amb les associacions europees i nord-americanes que treballen en aquest camp, sobretot amb el Centro Nuovo Modello de Sviluppo (Itàlia), amb el qual ha adaptat la publicació del llibre *Rebelión en la tienda. Opciones de consumo, opciones de justicia* (Edit. Icaria, 1996), que intenta donar les primeres dades sobre la situació del consum responsable a l'Estat espanyol.

Les campanyes de sensibilització, pressió empresarial i el Comerç Just en els fòrums polítics

Conjuntament a la venda de productes, la sensibilització social i política ha estat un dels elements importants de les ONGD per difondre i aprofundir el CJ. Per iniciativa de les ONGD que treballen en aquest camp, la Federació Catalana d'ONGD va presentar al Parlament de Catalunya la demanda d'aprovació d'una resolució a favor del Comerç Just i la pressió política. Aquesta va ser aprovada a principis de 1997 com una resolució no de llei, això sí reduint enormement les demandes.

En aquest camp, la majoria d'ONGD i OCA han elaborat materials i campanyes de difusió de les quals podem destacar les campanyes de: la Fundació Internom, *Per la seva dignitat: comerç just, consum responsable* (1996) i l'extensió de la *Campaña europea del Cacao* per influir en les empreses xocolateres perquè no apliquin la directiva comunitària que autoritza en la fabricació de la xocolata la substitució d'un 5% de la mantega de cacao per grasses vegetals; Setem, amb la *Campaña Solidaritat dia a dia* (1996-1998), per a promoure el Comerç Just. A partir del més de setembre de 1997, amb coordinació amb la Fundació Pau i Solidaritat iniciaran a l'Estat espanyol la Campaña de pressió empresarial *Roba Neta (Clean Clothes)* que pretén ser una plataforma de coordinació d'entitats per pressionar les empreses tèxtils i sobretot les botigues perquè evitin la compra de productes que han estat elaborats en condicions de treball indignes o treball infantil: Cooperació i la Fundació Pau i Solidaritat han iniciat una Campaña adreçada a centres de treball i cooperatives per impulsar el consum de cafè de CJ a través de la distribució de màquines de cafè.

El futur

El reptes més importants amb els quals s'enfronten les OCA i les ONGD són els següents:

- El finançament, ja que la majoria depenen dels seus fons privats o de préstecs bancaris. Son poques les OCA que reben subvencions i en canvi el pagament als proveïdors és un 50% per avançat.

- La diversitat en els preus entre les diferents botigues, degut a la baixa facturació que provoca un augment dels preus comercials per a cobrir les despeses.

- La dependència del treball voluntari. Això comporta una manca de professionalitat i implica el fet que les mateixes persones es dediquen a totes les tasques (comptabilitat, compra, venda, administració, divulgació).

- L'existència de molts petits importadors encareix encara més el producte. Un dels debats immediats és el fet de poder generar una importadora forta i potent que pugui millorar la gestió i el finançament.

- El mateix repte el trobem en la distribució, el fet que existeixin diferents formes de distribució genera una gran confusió i ineficàcia entre els grups.

- La manca d'existència de segells de garantia. És una necessitat cada vegada més demandada pels consumidors.

- El debat de l'ampliació de la venda de productes de CJ en grans superfícies. Aquest fet pot generar elements contradictoris amb el significat profund del CJ. Potser cal cercar vies intermèdies.

Hem de tenir en compte que l'ampliació de la solidaritat a les relacions comercials implica una opció de crítica al funcionament actual del mercat, però al mateix temps treballem en el mercat. Les joves organitzacions de CJ han de mantenir l'objectiu inicial d'equitat, justícia i el treball solidari, evitant en el major grau que sigui possible la competitivitat irracional.

Considero doncs, que el CJ a Catalunya gaudeix avui d'una dinàmica molt dispersa, però amb un període de creixement important. El moviment s'enfronta a la seva consolidació i això implica responsabilitat i la realització d'una tasca seriosa, que presenti el CJ-CR com una opció real i alternativa a les injustícies del comerç internacional i a la globalització econòmica. Potser així és com podem pressionar les empreses transnacionals, els intermediaris i els Governos perquè canviïn les seves actituds. ■

Dades d'interès

«Resolució sobre el consumo de café como actividad de apoyo a los pequeños productores de café en el Tercer Mundo y la introducción de este café en el seno de las instituciones comunitarias». DOCE, Diario Oficial de las Comunidades Europeas, nº C280/33, 8 octubre 1991.

«Resolució sobre un comerç just entre el Norte y Sur». DOCE, nº C44/119. 19 enero 1994.

«Enmienda transnacional a la proposición no de ley presentada por el Grupo Parlamentario IU-EB-B referente al fomento de un comercio justo y solidario entre Norte y Sur». Vitoria-Gasteiz, Eusko Legebiltzara, Parlamento Vasco, 6 octubre 1995.

«Resolució 285/V del Parlament de Catalunya, de suport al Comerç Just i Solidari». BOPC, Núm 159, 12330, 14 d'abril de 1997.

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

La cooperació sindical per al desenvolupament.

La cooperació sindical per al desenvolupament

Els sindicats són tradicionalment organitzacions amb vocació internacionalista. Les diferents branques ideològiques s'agrupen en confederacions internacionals obreres a través de les quals es dissenyen línies d'actuació comunes i, al mateix temps, s'estableixen vincles solidaris de suport a aquelles organitzacions nacionals que viuen situacions difícils o sofreixen accions de repressió. Durant els anys de la dictadura, el moviment sindical espanyol va trobar refugi en la generositat del sindicalisme internacional i, una vegada recuperades les llibertats democràtiques, també va necessitar l'ajuda exterior per a reconstruir la seva estructura. Per tot això, l'acció dels sindicats catalans en el camp de la cooperació per al desenvolupament va ser tardana, però a l'aixoplugar-se sota la base sindical la seva implantació ha estat relativament ràpida.

Malgrat que, en ocasions, els sindicats actuen en resposta a una situació de crisi puntual com a conseqüència de la mobilització ciutadana que provoquen els grans desastres, les seves activitats principals es divideixen en dos vessants:

– el reforçament del moviment sindical i la millora de les condicions d'accés al lloc de treball en els països en vies de desenvolupament (PVD);

– l'educació per al desenvolupament i la formació de quadres per a la intervenció sindical en el camp de la cooperació que reverteixen en la sensibilització del col·lectiu dels treballadors en general.

Els sindicats catalans acostumen a treballar amb contraparts sindicals i, sovint, firmen convenis per a l'establiment de vincles durables entre delegacions sindicals de la mateixa branca per facilitar el tractament dels problemes comuns. L'objectiu prioritari de l'acció sindical als PVD és ajudar a enfortir una societat civil democràtica, crear espais d'interlocució social per arribar a acords que garanteixin els mecanismes adequats de redistribució de la riquesa que protegeixin el treballador.

Un dels principals reptes dels sindicats és aconseguir compatibilitzar els objectius de desenvolupament als PVD amb la dinàmica reivindicativa en la seva pròpia societat, articulant un discurs coherent que tingui en compte les conseqüències de la globalització econòmica en el món laboral. És una funció primordial, perquè els sindicats socials són un sector bàsic dels agents socials que participen en l'elaboració de polítiques sectorials: econòmica, laboral, industrial, etc., inclosa la política de cooperació per al desenvolupament, ja que formen part del Consell de Cooperació, tant a nivell autonòmic com estatal.

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS

DADES

La UGT té dividida la seva actuació en el camp de la cooperació al desenvolupament en tres branques diferenciades:

Àrea de Cooperació (dins de la Secretaria de Política Social).

Fundació Josep Comaposada (creada el 1988).

Associació Amic (creada el març de 1993).

PRESSUPOST

Es destina el 0,7% de les quotes de tots els afiliats de Catalunya (aprox. 110.000).

Ingressos puntuals per campanyes.

Subvencions d'entitats públiques per a projectes concrets (representen un 60% del pressupost).

ÀREES DE TREBALL

Les diferents branques poden actuar conjuntament.

ACTUAL CENTRE D'INTERÈS

Elaboració d'una guia d'intervenció sindical en l'àmbit de la cooperació.

ÀREA DE COOPERACIÓ

Suport a sindicats d'altres països.

Participació en projectes d'àmbit confederal de l'Institut Sindical de Cooperació al Desenvolupament (ISCOD).

JOSEP COMAPOSADA

Ajut humanitari.

Col·laboració amb altres ONG.

ASSOCIACIÓ AMIC

Suport als immigrants de Catalunya.

Projectes sobre immigració als països d'origen.

LOCALITZACIÓ DELS PROJECTES

L'any 1995, una tercera part dels projectes van ser destinats a l'Amèrica Llatina.

COMISSIONS OBRERES

DADES

Les accions de cooperació al desenvolupament que porta a terme aquest sindicat es fan a través de la Fundació Pau i Solidaritat, creada el 6 de gener de 1991.

PRESSUPOST

Es destina el 0,7% de les quotes de tots els afiliats de Catalunya (aprox. 110.000).

200 socis independents.

Subvencions d'entitats públiques per a projectes concrets (representen menys de 20% del pressupost).

ÒRGANS DIRECTIUS

Patronat

Junta de responsables

Direcció executiva

ÀREES DE TREBALL

Activitats internacionals

Formació i enfortiment d'organitzacions sindicals (50% del pressupost).

Formació sobre Drets Humans.

Altres projectes socials.

Activitats de sensibilització a Catalunya

Aproximació a la cooperació internacional: per a afiliats i treballadors.

Cursos especialitzats en gestió de projectes: per a quadres directius de la pròpia Fundació o del sindicat.

Creació de grups estables de 0,7% a les empreses amb l'objectiu de difondre la campanya entre els treballadors.

LOCALITZACIÓ DELS PROJECTES

El 95% del pressupost es destina a projectes a l'Amèrica Llatina, especialment a l'Amèrica Central, Cuba i Mèxic.

CONTRAPARTS

La Fundació té establerts contactes amb xarxes sindicals, amb les quals treballa. Alhora els sindicats locals són els que porten a terme els projectes de la Fundació, no s'envien cooperants.

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

El Tercer Món a l'ESO: algunes reflexions.
Dolors Sanahuja i Torres

El Tercer Món a l'ESO: algunes reflexions

Dolors Sanahuja i Torres*

Des d'uns anys ençà és freqüent destinar un temps de la programació de secundària (BUP) –actualment s'anomena ESO (Ensenyament Secundari Obligatori)– al tema dels països en vies de desenvolupament, sobretot dins l'àrea de les Ciències Socials. Aquest fet, del qual tots hem de felicitar-nos, el sabem fruit d'una progressiva conscienciació i sensibilització social i, per tant, no és utòpic afirmar que entre una gran part del professorat ja hi ha arrelada la convicció de la necessitat de tractar a l'aula, també entre l'alumnat de 12 a 16 anys, el tema dels mal anomenats Tercer i Quart Món. I això, sens dubte, és una victòria considerable, tot i que hem de procurar anar una mica més endavant, especialment durant aquests anys d'implantació generalitzada de la Reforma, quan s'estan elaborant els Projectes Educatius i els Projectes Curriculars en tots els Centres i quan l'autonomia de cada centre de secundària en la preparació del seu propi projecte educatiu gaudeix d'un ample marge d'actuació.

Ara és un moment excel·lent per a repensar i encarrilar aquest tema i per a preguntar-nos... Com el treballam? Quan el treballam? Com l'avaluem? Quina continuïtat li donem? És un fet puntual dins el programa, o bé està contemplat dins el projecte global d'algun departament i/o cicle? Es treballa només des d'un àrea o bé es planteja també des del vessant d'eix transversal?...

La gran pregunta: què volem aconseguir?

A primer cop d'ull ens poden atabalar tants interrogants; ara bé, la realitat potser no és tan complicada com sembla, de fet només hi ha una qüestió cabdal, la deslloradora de totes les altres i consisteix en decidir els objectius prioritars.

* Professora de Secundària de l'Àrea de Ciències Socials, Coordinadora de Secundària de l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

en respondre la pregunta: què volem aconseguir?

El canvi curricular que suposa la Reforma en relació a la situació educativa anterior és remarcable, doncs s'ha passat d'aplicar un currículum quasi tancat com era el del BUP, amb unes programacions definides, a haver de dissenyar i decidir entre una munió de crèdits variables, la qual cosa obliga els docents a decidir, escollir i a consensuar. Aquesta seria la primera premissa a contemplar: cal dialogar entre el professorat implicat per saber fins a on es vol, o fins a on es pot arribar.

La segona premissa és que tots sabem que la matèria per treballar, insistim, el mal anomenat Tercer Món és molt àmplia, complexa i diversa, pel que sense gaire dificultat es podria oferir, si fos aquesta la intenció, més d'un crèdit variable. Per això és tan important saber la disposició dels docents dins l'àrea, si és des d'aquesta perspectiva com es contempla, o del professorat compromès, encara que sigui d'àrees diferents. A partir d'aquest coneixement, i només llavors, pot procedir-se coherentment a fer una selecció de continguts, procediments i valors i realitzar una periodicitat. Afortunadament per a nosaltres hi ha en el mercat un ampli ventall de materials, tant en suport paper com en audiovisuals, que constitueixen uns importants referents a partir dels quals es pot treballar, seleccionar o orientar per elaborar materials propis.

Algunes idees

Quan encarem l'estudi de realitats, com les dels països en vies de desenvolupament, per aplicar-les a l'aula, hem de tenir present quines són les nostres limitacions i els nostres propis condicionants ideològics per poder-los controlar de manera reflexiva. És evident que tota acció educativa comporta la transmissió de valors, encara que sigui de manera involuntària i, en temàtiques com les

que contemplem, podríem anar encara més lluny i parlar de valors afegits.

Igualment hem de ser conscients de l'existència de tòpics força arrelats en l'imaginari social i que condicionen i poden determinar l'aprenentatge del nostre alumnat; en aquest sentit pot ser de força utilitat fer una exploració d'idees prèvies abans d'iniciar qualsevol tema, deixant ben clar, és clar, que no és cap examen ni té cap mena de vàlua qualificadora. Es tracta d'una exploració ben simple que aporta al professor/a una bona informació a partir de la qual pot detectar idees preestablertes, pot corroborar la validesa de la programació feta en veure si respon o no a les mancances i coneixements detectats ... té un diagnòstic fiable a partir del qual pot treballar!

Per altra banda, si persegüim un aprenentatge significatiu del nostre alumnat, la metodologia a aplicar hauria de ser viva, dinàmica, caldria encaminar els nois i noies a trobar respostes per ells mateixos, evitant donar «receptes» personals

(continua a la pàgina 27)

Autor: Vicente Valcírcel

Nen i nena aimares al Titicaca

DCIDOB 63-64. **Catalunya i la cooperació al desenvolupament.**

La cooperació universitària.

La cooperació universitària

Com a desenvolupament de les activitats d'investigació i formació, la comunitat universitària normalment ha establert vincles amb l'exterior. En els països en vies de desenvolupament (PVD), els contactes amb països llatinoamericans han estat freqüents i, molt sovint, basats en vincles personals, com a resultat de la forta tradició acadèmica comuna que ens uneix i la freqüència dels intercanvis professionals. Totes les universitats catalanes han establert programes d'intercanvi de professorat i la majoria han signat convenis amb l'Institut de Cooperació Iberoamericana (ICI) per participar en el programa MUTIS, que acull estudiants de tercer cicle, i participen en el programa INTERCAMPUS d'intercanvi d'estudiants amb l'Amèrica Llatina.

En canvi, la institucionalització de les activitats de cooperació per al desenvolupament no ha començat fins fa poc més d'un lustre; la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) han estat les primeres en establir programes específics.

Malgrat la curta experiència i que, en alguns casos, encara no estan del tot definides les línies estratègiques, es poden assenyalar diverses vessants d'actuació:

- finançament o participació en projectes de desenvolupament, en els quals normalment està implicada la pròpia comunitat universitària.
- beques a estudiants de PVD.
- acords de col·laboració amb universitats de PVD.
- cursos de formació i activitats de sensibilització.

Tant en la realització dels programes com en el seu finançament es fomenta la participació de totes les categories professionals i estudiantils.

La gestió de cooperació al desenvolupament que porta a terme aquesta universitat es canalitza a través de l'Àrea de Relacions Internacionals.

Activitats:

- convenis de cooperació acadèmica amb l'Amèrica Llatina.
- participa al Programa INTERCAMPUS d'intercanvi d'estudiants amb l'Amèrica Llatina.
- promou la realització d'activitats acadèmiques conjuntes entre la UE i l'Amèrica Llatina, programa ALFA de la UE.

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Activitats

- convenis de col·laboració signats amb universitats i centres estrangers, 32 dels quals han estat signats amb centres de països en vies de desenvolupament.

- participació al programa INTERCAMPUS/Interuniversitària de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional i a les beques ICI, per a estudiants de l'Amèrica Llatina.

Universitat de Lleida

El Centre de Cooperació Internacional (CCI), com a organisme que depèn de la UdL, té per objectiu sensibilitzar la comunitat universitària sobre la situació de desequilibri existent en les relacions nord-sud, tot fomentant valors de solidaritat basats en un enriquiment mutu.

Activitats:

- divulgació de la informació i documentació recollida pel centre.
- formació per a la comunitat universitària, oferint la possibilitat d'estudiar, dins de cada àrea de coneixement, altres sistemes culturals, ecològics i socioeconòmics.
- suport a la cooperació facilitant l'accés a la informació, els mitjans i els recursos per a aquells que vulguin realitzar projectes de cooperació. Durant el curs 1995/96 es van finançar set projectes amb un import total de 1.000.000 ptes.
- assessorament per a tots aquells que desitgin treballar en programes de cooperació.
- intercanvis, contactant els estudiants amb centres docents de països en vies de desenvolupament.

L'any 1992 fou creat el Centre de Cooperació per al Desenvolupament (CCD) com a organisme depenent de la UPC.

Fonts de finançament:

L'any 1995 el pressupost global va ser de 35.041.243 ptes.

Subvencions institucionals:

8.545.371 ptes.

Aportacions univ. i campanyes:

22.706.162 ptes.

Romanents anys anteriors:

3.789.710 ptes.

Activitats:

- projectes per al desenvolupament. Recursos destinats el 1996: 16.245.000 ptes. Principals zones d'actuació: Amèrica Llatina i Mediterrani Sud.
- accions de formació a través de l'assignatura d'Aproximació als Països en Vies de Desenvolupament.
- accions de sensibilització social.
- programa INTERCAMPUS d'intercanvi d'estudiants amb l'Amèrica Llatina.
- programa MED-CAMPUS de cooperació entre centres d'ensenyament superior de la UE i centres dels països del Mediterrani Sud.
- programes de col·laboració amb universitats politècniques de l'Amèrica Llatina i l'Àfrica.

Activitats fora del CCD:

- participació al programa de beques ICI-UPC i MUTIS de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per a la captació de becaris llatinoamericans.
- participació al programa ALFA de la UE d'intercanvi d'estudiants amb l'Amèrica Llatina.

L'any 1993 es va crear la Comissió Autònoma Solidària amb l'objectiu de finançar, fomentar i coordinar les accions de cooperació i solidaritat de la comunitat universitària de la UAB amb els països més desfavorits i menys desenvolupats.

Fons de finançament:

El pressupost global de l'exercici de 1996 va ser de 6.039.347 ptes. al qual s'hi afegiren aproximadament 20 milions de pesetes provinents de les retencions realitzades al personal de la UAB que va fer vaga l'11 de desembre de 1996.

Procedència del pressupost ordinari:

- la Universitat ha aprovat destinar un 0,7% dels seus ingressos propis.
- descomptes mensuals de les nòmines del personal que ho desitgi.
- possibilitat per als alumnes de col·laborar a través del full de matrícula.
- actes de col·laboració puntuals.

Activitats:

Dins del món de la cooperació al desenvolupament destaquen fonamentalment dos tipus de tasques:

- subvencions a projectes de cooperació. Projectes majoritàriament amb un marcat caràcter educatiu o formatiu.
- Recursos destinats durant 1996: Amèrica Llatina: 2.744.150 ptes. Bòsnia: 2.515.000 ptes. Altres: 920.000 ptes.
- beques individuals per a estudiants de països en vies de desenvolupament.
- Recursos destinats durant 1996: 4.349.714 ptes.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

L'àmbit de cooperació al desenvolupament portat a terme per la UB s'engloba dins tres entitats:

- Fundació Bosch i Gimpera
- Oficina de Relacions Internacionals
- Fundació Solidaritat UB

Fundació Bosch i Gimpera

Fundació promoguda per la UB per tal d'assolir els objectius de promoció social i d'intercanvi amb altres institucions.

Activitats en l'àrea de cooperació al desenvolupament:

- participació en projectes de cooperació internacional juntament amb altres institucions. Aquests projectes es localitzen fonamentalment a l'Àfrica i, en un segon terme, a l'Amèrica Llatina.
- acords de col·laboració amb universitats de l'Àfrica i l'Amèrica Llatina.

Fundació Solidaritat UB

Creada l'octubre de 1996, la seva actuació, per ara, és molt limitada.

Activitats:

- setmana de solidaritat amb Bòsnia.
- seminaris *Islam i Mediterrània*.

Universitat de Girona

L'any 1995 neix en el si de la UdG la Delegació per als Afers de Cooperació per al Desenvolupament. Aquest departament és la resposta estatutària en què es manifesta l'interès a desenvolupar el màxim les capacitats de la Universitat per tal que el progrés, la cultura i el respecte als drets de les persones i dels pobles sigui un dels eixos del programa educatiu de la UdG.

Fons de finançament:

- la Delegació rep un suport econòmic directe del pressupost de la Universitat format pel 0,7% del seu pressupost general (l'any 1996 va ser de 8.423.000 ptes.).
- campanya «El Teu 0,7%» entre el professorat i el PAS per aportar el percentatge del 0,7% de la seva nòmina per a projectes a PVD (l'any 1996 aquesta aportació fou de 1.010.413 ptes.).

Activitats:

- beques per a estudiants de països del sud.
- participació a projectes per al desenvolupament.
- expatriació de voluntaris a campaments de refugiats (programa de col·laboració amb l'ACNUR).
- activitats de sensibilització i formació.

Elaboració Fundació CIDOB.

(continuació de la pàgina 25)

o de manual. Es tracta de treballar perquè cada alumne/a aprengui a observar, analitzar i treure les seves pròpies conclusions. Traduït a l'aula aquest plantejament significaria limitar els objectius a assolir—no més de cinc per unitat didàctica—però aprofundint en recerca pròpia, en autoinvestigació, combinant el treball individual i el de grup. Proposem limitar l'ús del llibre de text per prioritzar la tasca de camp i de recerca, fàcil de fer en una societat plural com la nostra, on persones procedents de països considerats «endarrerits» són al nostre abast. És un treball lent, però força més globalitzador quant a continguts i procediments i, com tota cosa feta per un mateix, un cop aplegada, ja ho és per sempre.

Hem d'acostumar-nos a treballar amb material de premsa i televisió. No es tracta d'utilitzar grans ni llargs articles que no entendrien, sinó de quelcom més simple però molt profitós, ens referim a l'anàlisi de titulars, d'aproximació a anàlisi fotogràfica, de percepció per part de l'alumnat de quina informació ens arriba del món no occidental i quin percentatge s'hi dedica, etc. Un ús adequat i imaginatiu d'ambdós mitjans de comunicació ens garanteix un treball satisfactori tant per part del docent com per part de l'alumnat. Pot ser tot un descobriment per als alumnes de l'ESO veure com des d'un i altre mitjà de comunicació se'ns transmet una visió apocalíptica dels països més endarrerits, se'ns remarquen i subratllen tots els problemes i totes les desgràcies, excepte si es tracta de propaganda turística, llavors s'obliden de

les persones per oferir-nos indrets paradisiàcs a l'abast d'aquells occidentals que s'ho poden permetre. Afegirem que propostes d'aquest tipus donen el màxim de suc quan poden ser tractades com a eixos transversals.

Apropar-se al subdesenvolupament des de l'antropologia ofereix, també, camps d'aprenentatge de força interès. Els nostres alumnes de l'ESO poden comprendre perfectament la complexitat de cultures on junt la pobresa conviu la creació, la riquesa cultural, formes de vida diferents a les nostres però no obligatòriament pitjors. Igualment és important discernir entre pobresa i misèria, com és important també conscienciar del que significa, per a uns i altres, un comerç just, un consum responsable i un creixement sostenible. ■

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Aportacions de diversos mitjans de comunicació al món de la cooperació.

Aportacions de diversos mitjans de comunicació al món de la cooperació

- Cobertura dins els informatius habituals del mitjà corresponent
- Inserció gratuïta d'anuncis de recursos de les ONG
- Programa radiat amb una certa periodicitat constant

- Espai amb certa periodicitat constant (en premsa escrita no arriba a ocupar una plana).
- Programa emès amb una certa periodicitat constant
- Secció amb certa periodicitat constant (incloses les que ocupen una o més planes).

- Campanya puntual per a la recollida de fons amb una finalitat/ONG concreta
- Campanya puntual o continuada per part dels empleats del mitjà corresponent com a col·lectiu

Tele 5

Campanya *100 años con el Zaire*

Antena 3 TV

Cinc edicions de Telematarón per a recaptar fons entre l'audiència.

TVE a Catalunya

Els treballadors de televisió espanyola a Catalunya han aportat part del seu sou, dins la campanya del 0,7%, destinant-lo a projectes a PVD.

La 2 a Catalunya (Giravolt)

Dedica una quota important de programes a temes relacionats amb la cooperació i el desenvolupament sostenible.

TV3 (30 minuts)

Quan tenen un reportatge sobre cooperació l'emeten en la línia habitual del programa.

Ràdio Estel

Emissió del programa *Intercultures*, adherit a la xarxa *Ones per a la Diversitat*.

Ràdio Castelldefels

Seguiment de les notícies generades a Castelldefels sobre cooperació. Falques publicitàries gratuïtes per a les ONG locals.

Ones per a la Diversitat

Xarxa creada per a donar suport als diferents col·lectius d'immigrants. Actualment conformen la xarxa 8 programes de diferents emissores catalanes.

RNE (Ràdio 4)

Programa *Món Obert*, que ja ha complert quatre temporades.

Ràdio Gràcia

Programa que ja porta tres temporades en antena. Participen a la iniciativa SICOM.

RNE (Lleida)

Segueixen les activitats i campanyes portades a terme a les terres de ponent als espais informatius.

Cerdanyola Ràdio

Dins el magazín que s'emet diàriament es dedica un espai sobre aquests temes. Mensualment Amnistia Internacional col·labora en l'elaboració d'un informe.

Ràdio Cornellà

Recull les notícies de l'àmbit de Cornellà i voltants dins els informatius habituals.

Ràdio Ciutat de Badalona

Han presentat totes les ONG amb seu a Badalona mitjançant el programa *Badalona Solidària*. Fins fa poc també s'organitzava una tertúlia mensual amb membres de diferents ONG.

Ràdio Pop. de Barcelona (COPE)

Cobreixen dins els seus espais habituals les notícies que es generen en aquest àmbit.

COM Ràdio

Programa *Canvi de Segle*. Fa publicitat gratuïta de campanyes d'ONGD, com la *Caravana pel Sàhara*.

Catalunya Cristiana

Reportatges sobre gent que ha estat col·laborant un cert temps a PVD, les cimeres de l'ONU, etc. Suport a campanyes com la de la IV *Caravana pel Sàhara*, de Bòsnia o de Rwanda.

Diari de Sabadell

Cobertura de les notícies relacionades amb el tema que afecten directament Sabadell o els seus habitants.

Clara

Secció *Planeta Terra* que dedica tres planes mensuals a temes sobre ecologia i la problemàtica relacionada amb el desenvolupament sostenible.

El 9 Nou

Normalment cobreixen aquests temes en les seves seccions habituals.

La Vanguardia

Si bé no hi dediquen una secció concreta, sí que fan un seguiment específic de l'AOD espanyola i la seva destinació. A més comenten els temes relacionats amb ONG, tant a favor com en contra.

Diari de Vilanova

Cobertura mitjançant les seves seccions habituals.

El Punt

És el veterà dels mitjans catalans a dedicar seccions i espais fixos a la cooperació. Actualment dediquen una pàgina els dilluns i dues dins el suplement dominical.

El Segre

Han organitzat dues campanyes per a recollir fons destinats a la reconstrucció d'un barri de Sarajevo.

La Mañana (Diari de Ponent)

Cobertura dins els seus espais habituals. Inclouen anuncis gratuïts per a algunes ONG.

ABC

Malgrat no tenir un espai fix, destinen la secció *Trabajo Voluntario* de l'edició dels diumenges a explicar projectes. També inclouen anuncis de treball voluntari dins la secció d'ofertes de treball.

El País (Edició Catalunya)

Cada dilluns inclouen un espai dedicat a temes de cooperació i desenvolupament. Al Dominical presenten una entitat cada setmana. També publiquen anuncis gratuïts d'algunes ONG.

Diari de Terrassa

Publiquen espais relacionats amb la solidaritat (uns 80 el 1996). Inclouen alguns articles d'opinió. Anuncis per a ONG.

Avui

No tenen una secció fixa, però ho inclouen dins la secció de societat. Esporàdicament publiquen anuncis gratuïts.

El Mundo de Cataluña

Cada dos dissabtes dediquen una pàgina sencera a ONG. Anuncis gratuïts per a algunes ONG.

El Periódico de Cataluña

No tenen una secció específica però les notícies d'aquest grup es cobreixen dins la secció de societat o d'internacional. Publiquen alguns anuncis gratuïts sobre ONG.

SICOM

És una ONG que té com a finalitat promoure la divulgació de les informacions sobre els PVD així com sobre les activitats de les ONG. La formen diferents professionals dels mitjans de comunicació.

Elaboració Fundació CIDOB a partir d'una enquesta realitzada a diferents mitjans de comunicació que actuen a Catalunya

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Les delegacions diocesanes de missions de Catalunya.
Jordi Jorba

Les delegacions diocesanes de missions de Catalunya

Jordi Jorba*

Des de fa 24 anys les vuit Delegacions diocesanes de Missions de Catalunya, junt amb les tres de les illes Balears, treballem conjuntament en l'animació missionera de les nostres Esglésies diocesanes. Com no podria ser altrament, el nostre objectiu vol donar suport a l'anunci de l'Evangeli de Jesucrist arreu del món, *plantar* l'Església i enfortir-la així com promoure els valors del Regne de Déu. Sempre hem volgut col·laborar en el treball que realitzen tantes institucions, grups i ONG en bé dels pobles del Sud-Tercer Món.

Aquests són els diferents camps que procurem atendre des de les nostres Delegacions diocesanes de Missions:

Obres Missionals Pontificies (OMP)

Aquestes Obres centenàries són conegudes sobretot per la Diada del DOMUND, que l'Església promou arreu i que es prepara amb diferents activitats dins l'*octubre missioner*. Això ajuda a viure, ja des del començament del curs, amb un esperit d'obertura i col·laboració missioneres: informació del treball del missioner, cartes, pregàries, ofrena a Déu dels sacrificis de la vida de cada dia i ajuda econòmica que dona suport al treball missioner de les mil Esglésies joves que, especialment, ajudem.

Les esmentades Obres potencien el protagonisme dels infants i dels joves cristians en la Missió de l'Església, i els obre a la universalitat. Per això es publiquen les revistes bimensuals *Gesto* (infants) i *Supergesto* (adolescents) en català i castellà. Amb els seus educadors els joves participen en la Diada dels *Sembradors d'estels*, i també celebren la festa de la *Infància Missionera*.

Des dels temps dels Apòstols, l'Església sap que –per arrelar en una nova cultura– cal que els missioners aconseguixin suscitar continuadors de la seva tasca dintre dels cristians dels pobles evangelitzats. D'aquí la importància de l'Obra del clergat nadiu que ajuda els centenars de seminaris, noviciats i escoles de catequistes de les Esglésies de missions. Durant l'any promovem la creació de beques d'estudi pels seminaristes.

* Delegat diocesà de missions de Barcelona.

Missioners i missioneres de les diòcesis catalanes (juliol 1997)

BARCELONA	516
GIRONA	95
LLEIDA	51
LA SEU D'URGELL	48
SOLSONA	61
TARRAGONA	60
TORTOSA	51
VIC	175
TOTAL	1.057

MISSIONERS I MISSIONERES DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA (juliol 1997)

CONTINENT	Sacerdots diocesans	Religiosos	Religioses	Laics/Laiques	TOTAL
Amèrica del Nord i Central	2	15	62	5	84
Amèrica del Sud	22	116	100	19	257
Àsia	-	16	32	2	50
Àfrica	5	70	45	5	125
TOTAL	29	217	239	31	516

Serà bo destacar, un cop més, que les aportacions econòmiques corresponents a les vuit diòcesis catalanes a les esmentades Obres Missionals Pontificies –igual que les recollides a les altres Esglésies d'Espanya– no van a Roma sinó que s'envien directament a les Esglésies de Missions que la Santa Seu ens destina; un cop els directors nacionals de les OMP de tot el món decideixen els llocs que cal ajudar.

Els missioners catalans

El total actual de missioners i missioneres, sorgits de les nostres vuit diòcesis catalanes, és de 1.057, segons l'estadística resumida, de juliol de 1997, on també es detalla la distribució dels missioners i de les missioneres de l'Arquebisbat de Barcelona:

Les Delegacions diocesanes de Missions de Catalunya volem avançar en el camí que ens assenyala el recent Concili Provincial Tarraconense al parlar de la «dimensió missionera de les nostres Esglésies diocesanes»: «El Concili demana que es potencii la tasca de desvetllament i d'estimació de les vocacions missioneres *ad gentes*, tant de preveres i de religiosos com de laics (...) La contribució més imprescindible és amb persones: cristianes i cristians de les nostres Esglésies que ofereixen tota la seva vida (o uns anys) per a la missió universal (...) Les delegacions diocesanes de missions treballaran per trobar una resposta ade-

quada a l'oferiment generós de laics cristians –homes i dones– per a la missió universal durant un temps. L'acolliment de les vocacions missioneres laicals suposa oferir als candidats els mitjans de formació i de discerniment i els ajuts necessaris» (Res. 160).

Si bé la nostra preocupació són tots els missioners de l'Església, ens respon interessar-nos especialment pels missioners de cadascuna de les nostres diòcesis catalanes. Els bisbats de Catalunya i Balears ens anem fent responsables d'algunes petites missions a la República Dominicana i el Perú. La dramàtica situació de la zona dels Grans Llacs, ens ha obligat a deixar la missió que teniem a Burundi.

Altres activitats missioneres

Laics missioners. Cada any organitzem, al Monestir de Sant Daniel de Girona, unes jornades interdiocesanes de reflexió i pregària per a joves amb inquietud missionera.

Animadors missioners. No tothom pot anar a missions, però molts poden preparar-se per animar les Parròquies, Comunitats i Moviments de casa nostra perquè visquin més intensament la dimensió universal i missionera de la fe.

Cada any organitzem una trobada interdiocesana de persones interessades en l'animació missionera de la Comunitat, i promovem cursets i cursos en col·laboració amb el Centre d'Estudis Pastorals i Escoles d'Animadors Missioners.

Aportacions econòmiques el 1996 (en pessetes)

DIÒCESI	"DOMUND"	CLERGAT NADIU	INFÀNCIA M.	TOTAL
BARCELONA	130.212.372	22.677.949	14.436.739	167.327.060
GIRONA	34.489.696	3.207.651	834.221	38.531.568
LLEIDA	9.183.921	1.853.849	2.271.692	13.309.462
SOLSONA	7.250.803	883.678	891.033	9.025.514
TARRAGONA	23.942.474	4.067.892	1.150.808	29.161.174
TORTOSA	12.782.000	1.090.313	2.261.602	16.133.915
LA SEU D'URGELL	10.380.567	2.163.422	4.659.254	17.203.243
VIC	15.094.472	1.819.819	684.001	17.598.292
TOTAL CATALUNYA	243.336.305	37.764.573	27.189.350	308.290.228
TOTAL ESPANYA	2.508.276.883	510.908.837	355.024.763	3.374.210.483

Reunions amb agents de pastoral. Aquestes trobades -sobretot amb religioses- les tenim, especialment, per preparar les diades del DOMUND i de la Infància Missionera.

Servei Conjunt Missioner. Aquest servei està format per membres d'Instituts de religiosos i religioses específicament missioners. Durant l'any ofereixen el seu testimoni: vivència de la Missió i, d'una manera especial, del Tercer Món. Promouen grups d'animadors missioners a les parròquies, comunitats i moviments de cada diòcesi, que seran llavor de vocacions missioneres (laicals i religioses) i aconsegueixen aquelles ajudes que els són imprescindibles per a la tasca eclesial.

Missioners màrtirs

El lema del DOMUND 97, «Els mis-

sioners màrtirs com Crist», vol destacar el testimoni de molts missioners que els porta sovint al martiri. Els missioners i missioneres han estat enviats per l'Església a compartir la vida i la sort de tantes persones necessitades de pau, llibertat i evangeli. La seva actitud radical i generosa els porta a donar la vida mica en mica o de cop, com Jesús a la creu. Joan Pau II ha pogut dir-nos amb raó: «Al terme del segon mil·lenni, l'Església ha tornat a ser Església de màrtirs» (TMA 37).

El martiri sovintejat de missioners els ha fet sortir del seu anonim. L'any 1996, els missioners i missioneres assassinats van ser 46, la majoria a l'Àfrica. Tots recordem els set monjos trapencs francesos morts degollats a Algèria, i el ferm compromís dels quatre germans maristes espanyols assassinats a la zona dels Grans Llacs. També a Rwanda morí tràgicament el Pare Blanc, Joaquim

Vallmajó, fill de Navata a l'Alt Empordà.

Aportacions econòmiques

Una manera de col·laborar des d'aquí a la tasca missionera, és l'econòmica. Les necessitats de les joves Esglésies de Missions mou els cristians a preocupar-se per assaciar «la fam de pau, llibertat i evangeli» de tants germans amb els qui viuen i treballen els missioners. L'amor cristià no pot quedar-se només en paraules!

Aquest ha estat el motiu que ens ha mogut a incloure les dades de les aportacions que han fet les vuit diòcesis de Catalunya, per mitjà de les Delegacions de Missions, a l'Obra missionera de l'Església. Com es pot veure, aquestes quantitats suposen gairebé el 10% de l'ajuda a les OMP de les Esglésies de tot l'Estat espanyol. ■

DCIDOB 63-64.

Catalunya i la cooperació al desenvolupament.

Selecció de Documents de la Base de Dades CIDOB.

ANUARI CATALUNYA-TERCER MÓN/Arcadi Oliveras (coord.), 1997- Barcelona, Justícia i Pau; pp: 1-318

LOS AGENTES SOCIALES EN LA COOPERACIÓN AL DESARROLLO (PRIMERAS JORNADAS ISCOD)/José Antonio Alonso; Joaquín Leguina; Francesc Granell (et al.), 1997- Madrid, Unión; pp: 1-156

LAS ONG ANTE EL SIGLO XXI/Ingeniería sin Fronteras, 1997- Madrid, Federación Española de Ingeniería sin Fronteras; pp: 3-26

COMERCIO JUSTO-CONSUMO RESPONSABLE/Lola Díaz Salado, et al., 1977 - *África América Latina* 26: 141-178.

CAFE AMARGO. POR UN COMERCIO NORTE-SUR MÁS JUSTO/Setem, 1997 - Barcelona, Ed. Icària.

II FORO DE LA FEDERACIÓN SETEM «COMERCIO JUSTO, TU CONSUMO DECIDE», RESUMEN -CONSIDERACIONES Y PROPUESTAS/Ramón Vilà Montlleó, 1997- Barcelona; pp: 1-49

LAS ONGD Y LA FINANCIACIÓN PÚBLICA DE ACCIONES DE DESARROLLO. ANÁLISIS DEL PERÍODO 1989-1994/Josué de la Puerta Escribano; María Luisa Heras Nadal; Consuelo Vidal Hernández, 1996 - Valencia, ATELIER; pp: 1-81

EL VOLUNTARIADO PARA EL DESARROLLO. PERSPECTIVA EUROPEA/Nieves Sellés Gómez, 1996 - Valencia, ATELIER; pp: 1-97

LA COOPERACIÓN DESCENTRALIZADA EN ESPAÑA, PROBLEMAS DE INTEGRACIÓN EN EL MODELO ESPAÑOL DE COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO/Irene López Méndez, 1996 - Madrid, Instituto Universitario de Desarrollo y Cooperación; pp: 1-29

LA REALIDAD DE LA AYUDA/José M^a. Vera; Tony German; Mirjam Van Reisen (et al.), 1996 - Barcelona, INTERMÓN; pp: 1-107

EL MOVIMENT PER A LA SOLIDARITAT I LES ONG DE DESENVOLUPAMENT: CRISI O REPTES DES D'UNA PERSPECTIVA?/Josep Pont, 1996 - *Papers de la Fundació* 84: 1-16

LAS ONG Y EL SOPORTE INSTITUCIONAL, VISIONES COMPARTIDAS POR ONG'S DEL NORTE Y DEL SUR/Iwan Sewandono, 1996 - Bruselas; pp: 1-28

DESEQUILIBRI NORD-SUD, PROPOSTES PER A REDUIR-LO/Miguel Siguan; Marià Bordas Piferrer; Arcadi Oliveras, 1995 - Barcelona, SECODES; pp: 3-127

SOLIDARITAT. COOPERACIÓ. IMMIGRACIÓ/José Luis Dicenta; Joan Aguado; Josep Pont (et al.), 1995 - Barcelona, Fundació Rafael Campalans; pp: 13-171

PROYECTE COOPERACIÓ REGIONAL EURO-ÀFRICA/Aina Villalonga Vadell, 1995 - Barcelona, Centre d'Estudis Africans; pp: 5-419

COOPERACIÓN Y AYUDA AL DESARROLLO, UN RETO A LA ECONOMÍA Y A LAS EMPRESAS ESPAÑOLAS (Jornada de debate 11 de julio de 1995)/José Luis Dicenta; Julián Campo Sainz de Rozas; Luis Ruiz Arbeloa (et al.), 1995 - Madrid, Centro Internacional Carlos V; Fundación de Cooperación para el Desarrollo; Política Exterior; pp: 1-56

ONG PER AL TERCER MÓN. QUINA SOLIDARITAT? QUINA COORDINACIÓ?/Jaume Soler; Gabriela Serra; Ignasi de Senillosa (et al.), 1995 - Barcelona, Fundació Jaume Bofill; Serveis de Cultura Popular; Estudi i Cooperació (ESICO); pp: 1-63

COMUNIDADES AUTÓNOMAS, SEGUIMIENTO 1994 (PROYECTOS POR ENTIDADES), 1995 - Madrid, Ministerio de Asuntos Exteriores; pp: 1-133

GUÍA DE RECURSOS PARA LA INCORPORACIÓN DE JÓVENES Y PROFESIONALES A LA COOPERACIÓN INTERNACIONAL AL DESARROLLO/Liduvina Calatayud Cros; Nieves Sellés Gómez; Juan José Martí Sánchez de León (et al.), 1995 - Valencia, ATELIER; PP: 1-75

COOPERACIÓN ESPAÑOLA PARA EL DESARROLLO/Ana María Ruiz Tagle; José Antonio Alonso; Irene López (et al.), 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 3-81

ALGUNAS REFLEXIONES SOBRE EL FUTURO DE LA POLÍTICA ESPAÑOLA DE COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO/Ana María Ruiz Tagle, 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 5-11

LA AYUDA OFICIAL AL DESARROLLO EN ESPAÑA: CUANDO LA CANTIDAD NO BASTA/José Antonio Alonso, 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 12-22

¿SIRVE LA CONDICIONALIDAD PARA PROMOVER EL RESPETO DE LOS DERECHOS HUMANOS?/Irene López Méndez; José Ángel Sotillo Lorenzo, 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 23-33

LA GESTIÓN EN LA COOPERACIÓN ESPAÑOLA PARA EL DESARROLLO/Grupo de Estudios sobre Acciones de Desarrollo y Cooperación, 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 34-46

¿HACIA UN MODELO ORGANIZATIVO PARA LA AOD ESPAÑOLA? EL DEBATE SOBRE LA LEY DE COOPERACIÓN/Antonio Fernández Poyato; Ignacio Sotelo Martín, 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 47-59

LA AYUDA OFICIAL AL DESARROLLO EN ESPAÑA: DOS PRIORIDADES PARA EL FUTURO/Ignacio Forcada Barona, 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 60-71

NUEVOS PARADIGMAS PARA LA AYUDA INTERNACIONAL/Hélan Jaworski Cárdenas, 1995 - *Tiempo de paz* 37-38: 72-81

COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO EN LA POST-GUERRA FRÍA/Jean Fabre; Ana María Ruiz Tagle; Manuel Sobrino Heredia (et al.), 1994 - *Tiempo de paz* 31: 5-83

PROGRAMAS DE DESARROLLO TRAS EL CAMBIO DEL SISTEMA INTERNACIONAL/Jean Fabre, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 5-11

LA POLÍTICA ESPAÑOLA DE COOPERACIÓN PARA LOS AÑOS NOVENTA/Ana María Ruiz Tagle, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 12-18

NUEVA FILOSOFÍA DE LA POLÍTICA DE COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO DE LA COMUNIDAD EUROPEA/Manuel Sobrino Heredia, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 19-32

COOPERACIÓN MUNICIPAL PARA EL DESARROLLO/José Ángel Cuerda, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 33-39

COOPERACIÓN SINDICAL AL DESARROLLO/Maite Núñez, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 47-51

EL PAPEL DE LAS ONG EN LA COOPERACIÓN INTERNACIONAL PARA EL DESARROLLO/Josep Ribera; Anna Ayuso, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 52-59

COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO Y DERECHOS HUMANOS EN LA UNIÓN EUROPEA/José Ángel Sotillo, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 60-72

NUEVOS PROCEDIMIENTOS DE GESTIÓN EN LA COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO DE LA COMUNIDAD EUROPEA/Rafael Cascante, 1994 - *Tiempo de paz* 31: 73-83

LOS AGENTES DE LA COOPERACIÓN PARA EL DESARROLLO/Bruno Podestà, 1994 - Madrid, CIDEAL; pp: 331-421

COOPERACIÓ INTERNACIONAL (MEMÒRIA 1994)/Ajuntament de Barcelona, 1994 - Barcelona; pp: 1-20

ESTRATEGIA DE COMUNICACIÓN PARA EL COLECTIVO DE LAS ORGANIZACIONES NO GUBERNAMENTALES DE COOPERACIÓN AL DESARROLLO (ONGD)/Asociación de Ideas, 1993; pp: 1-88

COOPERACIÓN DESCENTRALIZADA, INFORME 1993/Federación Española de Municipios y Provincias, 1993 - Madrid; pp: 1-84

EVALUACIÓN DE LA COOPERACIÓN DE CATALUÑA EN AMÉRICA LATINA/Aina Villalonga Vadell, 1992 - Barcelona; pp: 1-392

LA COOPERACIÓN DESCENTRALIZADA AL DESARROLLO EN ESPAÑA/Federación Española de Municipios y Provincias; Agencia Española de Cooperación Internacional; Consejo de Municipios y Regiones de Europa, Sección Española, 1991 - Madrid; pp: 5-401

LES ORGANITZACIONS NO GOVERNAMENTALS D'AJUDA AL DESENVOLUPAMENT A CATALUNYA (MEMÒRIA DEL CURS)/Esther Omella, 1989 - Barcelona; pp: 1-182

LA COOPÉRATION DÉCENTRALISÉE NORD/SUD, LE CAS DE L'ESPAGNE ENQUÊTE PRÉLIMINAIRE/Jean Louis Autin, 1988 - Montpellier, CEPPEL; pp: 1-63

COOPERACIÓN CATALUÑA-IBEROAMÉRICA, INVENTARIO DE INSTITUCIONES E INICIATIVAS/Miguel Sanmartí, 1985 - Barcelona, Instituto de Cooperación Iberoamericana; pp: 3-119

LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL I LES SEVES PERSPECTIVES LABORALES DES DE CATALUNYA/Fundació CIDOB, 1992 - Barcelona; pp: 6-208